

Budsjett 2023
Handlings- og økonomiplan 2023-26
Nord-Odal kommune

Kommunestyrets vedtak – sak 078/22 av 14.12.2022

INNHOOLD

1. Kommunedirektørens innledning.....	3
2. Budsjettvedtak	5
3. Det økonomiske opplegget for kommunene i 2023.....	11
4. Sentrale nøkkeltall og befolkningsutvikling.....	13
5. Sammenligningsanalyser	14
6. Om Nord-Odal kommune	15
7. Omstilling og utvikling	20
8. Kommuneplanens samfunnsdel	21
9. Kommunens satsingsområder	22
10. Økonomiske rammer og måltall	29
11. Driftsbudsjett.....	34
12. Investeringsbudsjett.....	36
13. Kommunens tjenesteområder	41
14. Finans.....	59
15. Interkommunale samarbeid	60

1. KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING

Verdenssituasjonen har kommet tettere på oss de siste to årene! Først gjennom en pandemi, deretter Ukrainakrigen. Få hadde spådd at vi dette året ville mobilisere private beredskapslagre og ha skjerpet sikkerhet i Forsvar og heimevern. Krigen har medført en krevende energiforsyningssituasjon globalt, og høyere strøm- og drivstoffpriser. Rentene stiger, og matvarekostnadene går opp. Dette påvirker oss, og vi uroer oss for tida som kommer. Men vi bor i ett av verdens beste land å bo i, med enorme ressurser og et stabilt og godt demokrati. Vi går tøffere økonomiske tider i møte, men sammenlignet med de fleste andre land sitter vi likevel «på en gyllen gren».

Den økonomiske situasjonen for Nord-Odal kommune er krevende. Utfordringen er særlig knyttet til høy gjeld og ingen fri egenkapital, og da lite handlingsrom. Kommunens inntekter er i stor grad avhengig av befolkningsutviklingen. Ved nedgang i antall innbyggere, slik som Nord-Odal opplever, reduseres overføringene og vi må produsere **mer** for **mindre**. Vi har færre barn og flere eldre. Det betyr at vi får mindre penger til å drive skole og barnehage for. I dag bruker vi imidlertid mer penger per elev i skolen og mindre til eldre tjenestemottakere enn vi gjorde for 10 år siden. I skolestruktursaken er det gitt tydelige politiske føringer om at det skal være grunnskoletilbud både i Sand og Mo, og administrasjonen er utfordret på å finne effektiviserende løsninger innenfor denne rammen. Det vurderes derfor mer enhetlig ledelse på tvers av skolene, annen fordeling av trinn/elever og en annen måte å organisere SFO på. Dette er eneste måten å få til faglig forsvarlig skoledrift innenfor økonomisk ramme med 3 skolebygg, på 2 geografisk adskilte steder.

Når det gjelder kommunens barnehagedrift vil en samlokalisering av barnehagene Møllerbakken og Sand fra august 2023 gi varig reduserte drifts- og vedlikeholdskostnader, mindre sårbar drift ved fravær og muligheten til å redusere med en styrerressurs og likevel ha nær og tilstedeværende ledelse. I budsjettforslaget ligger det inne en vesentlig oppgradering av uteområdet til Sand barnehage som vil gi et kvalitativt løft både for barna, ansatte og ledere i barnehagen.

Det er kamp om kompetansen regionalt og nasjonalt – spesielt sykepleiere, men vi opplever også at det er vanskelig å få rekruttert de lærerne vi trenger.

Kommunen ønsker å ta imot flere flyktninger, og vil bosette fortløpende vurdert opp mot tilgjengelige boliger og ressurser.

Uavhengig av størrelse forventes kommunene å levere et like bredt spekter av tjenester. Lovpålagte tjenester prioriteres, mens kommunen opplever manglende kapasitet og kompetanse til å drive nødvendig innovasjons- og utviklingsarbeid. Faren er at vi sakker akterut. Vi ser gevinstpotensialer innen digitalisering og velferdsteknologi. Men det må avsettes ressurser for å kunne jobbe systematisk med dette.

I sum vil dette kreve omstilling og endring, og det over tid. Den nye normalen er at vi kontinuerlig må jakte nye måter å løse oppgavene på, hvordan vi jobber og samhandler, hvordan tjenestebyggene våre er utformet og hvor de er plassert – dette for å få best ressursutnyttelse og kvalitet for de kronene vi har til disposisjon eller investerer. Vi må se på oppgavefordelingen. Hvem er det som gjør hva innen helse og omsorgstjenesten spesielt, men også innen tjenester for barn og unge hvor tidlig innsats skal gi trygg oppvekst, og god livskvalitet gjennom utdanning og jobb som voksen.

I 2023 vil vi derfor starte et omstillingsprosjekt, delfinansiert av omstillingsmidler fra Statsforvalteren i Innlandet. Statsforvalteren har definert Nord-Odal som en kommune med begrenset økonomisk handlingsrom og har tildelt Nord-Odal 2 millioner kroner til omstillingstiltak utover kommunens rammetilskudd. Skjønnsmidlene skal ikke gå til å opprettholde et høyere utgiftsnivå enn det som inntektsrammen skal dekke.

Disse midlene foreslås å finansiere prosjektledelse av nødvendige omstillinger, basert på analyser/forprosjekt, og i nært samarbeid med kommunens ledere. Det må jobbes godt for å sikre forankring av tiltak fra plan til handling, ha fokus på kommunikasjon, medvirkning og fremdrift. Samhandling på tvers av kommunalområdene for å fremme god samfunnsutvikling blir essensielt. Resterende midler foreslås brukt til digitalisering og eventuelt frikjøp av ansatte til utviklingsarbeid.

Utvikling handler også om at vi alle må bidra for å begrense den globale oppvarmingen, ved å omstille oss til et lavutslippssamfunn. Nord-Odal viderefører satsingen på miljøsertifisering, elbiler for hjemmetjenesten og har prioritert flere energisparingstiltak på investeringsiden.

Kommunens inntekter fra vindkraft vil øke, avhengig av endelig statsbudsjett. Klarer vi å drifte kommunen i tråd med rammetilskuddet, og sette av ekstraintektene kommunen får gjennom vindkraft, finans og kommuneskog vil situasjonen se bedre ut allerede om 3-4 år. Dette krever tøffe prioriteringer og god disiplinert økonomistyring, men gjennom dette vil kommunen kunne få økt handlingsrom om noen år. I mellomtiden bør vi gjøre en skikkelig jobb med å analysere fremtidige drifts- og investeringsbehov, foreta en samlet vurdering og prioritere fremtidige investeringer. Det er derfor planlagt utarbeidelse av en langsiktig driftsanalyse og investeringsplan for 2023-2043.

Ett av Nord-Odal kommunes fortrinn er gode og hardtarbeidende medarbeidere, ledere og folkevalgte som står på for hverandre og innbyggerne.

Rett og slett ei bygd med kraft! Denne energien skal vi bruke til omstilling, og om 4 år stolt kunne si vi var en del av denne reisen.

Med vennlig hilsen

Anne Olen Aasen
Kommunedirektør

2. BUDSJETTVEDTAK

KS- 078/22 Vedtak:

1. Handlings- og økonomiplanen vedtas i samsvar med rammer og utredning som fremgår av vedlagte Handlings- og økonomiplan for Nord-Odal kommune 2023-2026.
2. Som budsjett 2023, vedtas driftsrammer for første år i Handlings- og økonomiplanen. Kommunestyret vedtar bevilgningsoversikt drift for 2023 med bevilgninger på 333,299 millioner kroner.

Bevilgningsoversikt drift jfr KL§ 5-4, første ledd	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd	-215 291	-206 855	-217 681	-202 328	-201 671	-199 834
Inntekts- og formuesskatt	-127 221	-122 428	-127 960	-133 792	-133 792	-133 792
Eiendomsskatt	-14 914	-20 186	-27 391	-27 391	-27 391	-27 391
Andre generelle driftsinntekter	-4 500	-2 727	-9 389	-17 789	-17 789	-17 789
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-361 926	-352 197	-382 421	-381 300	-380 643	-378 806
Sum bevilgninger drift, netto	333 908	315 356	333 299	326 242	323 001	321 744
Avskrivninger	21 038	20 727	20 727	20 727	20 727	20 727
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	354 946	336 083	354 026	346 969	343 728	342 471
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-6 981	-16 113	-28 395	-34 331	-36 915	-36 336
Renteinntekter	-2 892	-2 202	-5 002	-5 002	-5 002	-5 002
Utbytter	-2 016	-2 050	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	10 341	11 769	24 102	24 618	24 881	24 898
Avdrag på lån	20 914	19 500	21 000	21 389	21 859	22 103
NETTO FINANSUTGIFTER	26 347	27 017	38 000	38 905	39 638	39 899
Motpost avskrivninger	-21 038	-20 714	-20 727	-20 727	-20 727	-20 727
NETTO DRIFTSRESULTAT	-1 671	-9 809	-11 122	-16 153	-18 004	-17 164
Overføring til investering	0	1 500	1 370	1 480	1 590	1 650
Avsetninger til bundne driftsfond	8 117	2 395	4 007	2 007	2 007	2 007
Bruk av bundne driftsfond	-7 667	-4 378	-2 577	-2 577	-2 577	-2 577
Avsetninger til disposisjonsfond	0	10 571	12 771	21 171	21 171	21 171
Bruk av disposisjonsfond	-2 837	-278	-4 448	-5 928	-4 186	-5 087
Dekning av tidligere års merforbruk	4 058	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	1 671	9 809	11 122	16 153	18 004	17 164
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Bevilget til drift slik:

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bevilget til drift, linje 6						
Politikk og sentraladministrasjon	25 162	25 191	26 417	26 311	26 559	26 046
Oppvekst og kultur	102 900	101 931	99 186	96 415	94 497	94 474
Helse og omsorg	177 298	164 509	173 927	170 776	170 606	170 038
Eiendom og samfunn	28 532	25 962	23 912	22 883	21 483	21 328
Finans	15	-2 237	9 857	9 857	9 857	9 857
Sum fordelt	333 908	315 356	333 299	326 242	323 001	321 744

3. Kommunestyret vedtar følgende driftsrammer til områdene. Netto driftsrammer til hvert kommunalområde vedtas som en rammebevilgning som virksomheten må holde aktiviteten innenfor.

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto rammer						
Politikk og sentraladministrasjon	25 120	25 161	26 387	26 281	26 529	26 016
Oppvekst og kultur	101 460	100 803	98 834	96 063	94 145	94 122
Helse og omsorg	176 406	163 554	168 240	165 089	164 918	164 351
Eiendom og samfunn	26 648	25 247	23 801	22 772	21 372	21 217
Finans	-329 634	-314 765	-317 262	-310 205	-306 964	-305 706
Sum fordelt	15	0	0	0	0	0

4. Kommunestyret vedtar finansiering av investeringer slik det fremgår av bevilgningsoversikt investering for 2023 på 19,095 millioner kroner, hvorav 17,775 millioner kroner bevilges til investering i anleggsmidler.

Bevilgningsoversikt investering Jfr §5-5, første ledd (tall i hele 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	19 672	9 567	17 775	17 033	8 625	1 463
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 380	1 500	1 320	1 380	1 440	1 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	22 052	11 067	19 095	18 413	10 065	2 963
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 258	-1 525	-3 295	-3 167	-1 435	-73
Tilskudd fra andre	-7 836	-315	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-9 430	-17 300	0	0	0	-3 750
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-10 179	-6 935	-11 480	-13 866	-7 190	-1 390
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-30 703	-26 075	-14 775	-17 033	-8 625	-5 213
Videreutlån	11 947	0	25 000	25 000	25 000	25 000
Bruk av lån til videreutlån	-11 947	0	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 381	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 744	0	0	0	0	0
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-3 363	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	-1 500	-1 320	-1 380	-1 440	-1 500
Avsetninger til bundne investeringsfond	5 240	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	-450	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	8 225	16 958	0	0	0	3 750
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 450	0	-3 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	12 015	15 008	-4 320	-1 380	-1 440	2 250
Fremført til inndecking i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0	0

5. Kommunestyret vedtar låneopptak på 11,480 millioner kroner til investering i anleggsmidler. Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta låneopptak.

Investeringene i anleggsmidler fordeler seg i ulike prosjekter slik:

Investeringsbudsjett (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	
Til investeringer i anleggsmidler	17 775	17 033	8 625	1 463	
<i>Fordelt slik:</i>					
POLITIKK OG ADMINSTRASJON					
OPPVEKST OG KULTUR					
200 - *IKT Oppvekst*	1 560	1 438	1 688	1 338	
210/240 - Fagsystem for sikker saksbehandling (anskaffelse og impleme	100	0	0	0	
247 - Uteområdet Sand barnehage Alt. 1	1 090	0	0	0	
650 Mo barnehage - bruksendring brakker til permanente lokaler	1 175	0	0	0	
HELSE OG OMSORG					
414 Legesenter utbedring lovbrudd	300	0	0	0	
EIENDOM OG SAMFUNN					
650 - Modernisering av tekniske anlegg 2022	0	38	563	0	
650 - 2024 Nytt kjøkkenavtrekk Milepelen 2022	0	125	0	0	
650 Oppgradering Midtfløy kommunehuset 2021 2022	0	2 808	0	0	
680 Ny mannskapsbil brannvesenet 2022	0	0	6 000	0	
650 Industrihall Granerud	450	0	0	0	
650 ENØK-tiltak varmeanlegg	125	375	375	125	
650 Etterisolering fasade m/Solceller + vinduer Adm.hus	0	6 375	0	0	
650 Gangbru Sandsfossen	1 875	0	0	0	
650 Mosebo sprinkleranlegg	750	0	0	0	
650 Oppgradering fortau Herredsvegen nordside	500	0	0	0	
650 Sandbo sprinkleranlegg	0	875	0	0	
670 Oppgradering Ottdammen	1 100	0	0	0	
605 Leie til eie *	3 750	0	0	3 750	
650 Sentrumsvegen - videreføring av prosjekt oppgradering	5 000	5 000	0	0	

6. Kommunestyret vedtar en ramme for låneopptak av Startlån på 25 millioner kroner fra Husbanken for videre utlån til vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta låneopptak.
7. Kommunestyret vedtar følgende mht skatt:
 1. Skatt på inntekt og formue utskrives for 2023 etter maksimale satser som Stortinget vedtar.
 2. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 10 videreføres i 2023 utskriving av eiendomsskatt på fast eiendom i hele kommunen, jfr. § 3 bokstav a. Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med fem syvendedeler i 2023 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd, første pkt.)
 3. Generell skattesats settes til 6 promille (esktl. § 13). For bolig-, fritids- og landbrukseiendommer settes satsen til 4 promille. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 6 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd siste pkt.) Bolig – og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag på kr 0,-
 4. I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstav a og b fritas bygning som har historisk verdi og eiendommer eid av stiftelser eller organisasjoner med å sikte på å gagne kommune, fylke eller stat for eiendomsskatt.
 5. For utskriving av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet (esktl. § 8 C-1).
 6. Eiendomsskatten betales i 4 terminer (esktl. § 25). Etter avtale kan eiendomsskatten

betales i 12 terminer

8. Kommunestyret delegerer til formannskapet å foreta budsjettreguleringer i driftsbudsjettet mellom hvert rammeområde.
9. Kommunestyret delegerer til kommunedirektøren å foreta budsjettreguleringer i driftsregnskapet innen hvert rammeområde.
10. Kommunestyret delegerer til kommunedirektøren å fordele avsatt lønnsavsetning ut på de enkelte ansvarene i budsjettet.
11. Kommunestyret vedtar opptak av kassekreditt på inntil 30 millioner kroner.
12. Kommunestyret vedtar følgende ramme for budsjett til kontroll og tilsyn:

Kontrollutvalget	93 740
Sekretariatet	221 000
Revisjon	1 055 750
Totalt	1 370 490

13. Kommunestyret vedtar økonomiske måltall i henhold til Budsjett og økonomiplan slik:

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Avvik fra overordnet målsetting	Ønsket nivå	Kritisk nivå
Fri egenkapitalgrad	0,2 %	2,4 %	4,6 %	-5,4 %	10 %	5 %
Langsiktig gjeldsgrad eks startlån-ubrukte lånemidler	107,8 %	109 %	101 %	-21,4 %	80 %	90 %
Brutto driftsresultat grad	1,5 %	3,5 %	6,4 %	1,4 %	5 %	2 %
Netto driftsresultat grad	-0,3 %	2,1 %	2,9 %	-0,1 %	3 %	1,5 %

Utvikling av langsiktig gjeld og forpliktelser i økonomiplanperioden, jfr KL§5-7:

	2022	2023	2024	2025	2026
Pensjonsforpliktelser	634 463 550	634 463 550	634 463 550	634 463 550	634 463 550
Langsiktig gjeld	553 407 585	537 810 878	510 599 798	489 512 017	461 870 324
Vedlikeholdsetterslep	19 700 002	19 700 002	19 700 002	19 700 002	19 700 002
Miljø forpliktelser					
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser	1 207 571 137	1 191 974 430	1 164 763 351	1 143 675 569	1 116 033 876

Det er forutsatt samme pensjonsforpliktelse og vedlikeholdsetterslep hvert av årene i økonomiplanperioden. Langsiktig lånegjeld er ekskl. startlån.

14. 1. Nord-Odal kommune skal strekke seg langt for å bevare legesenteret slik det er i dag.
2. Det bevilges for 2023 ett tilskudd per lege tilsvarende 50% av basistilskuddet i 2022. Dette estimeres til en total sum på 1 500 000.
- a. Fastlegene er lovet økt basistilskudd nasjonalt på 490 000 000, fordeling og betydningen av

dette er ikke helt avklart.

3. Det igangsettes arbeid for å revidere avtalen mellom Nord-Odal kommune og fastlegene snarest. I arbeidet deltar det en valgt politiker.

a. Målet med avtalen er at legene skal beholde 50% av utbetalt basistilskuddet.

4. Økte utgifter ved Nord-Odal legesenter dekkes ved reduserte overføringer til disposisjonsfond.

15. 1. Frivillighetssentralen: Får økt tilskudd på 100 000,- til total overføring 315 000

a. Dette for å sørge for at frivillighetssentralen ikke er underfinansiert

2. Læringer: Nord-Odal kommune øker i budsjett, handlings- og økonomiplanperioden inntak av læringer. Nord-Odal Arbeiderparti foreslår derfor at det tas inn 3 ekstra læringer i 2023 og i 2024, og forsetter økningen til totalt 12 læringer, der 6 tilsettes i partalls år og 6 i oddetalls år.

a. Nord-Odal kommune er anbefalt av KS minst 10 læringer. Som kommune må vi vise innbyggerne at vi bryr oss fremtiden og tar våre grep for å sikre fremtidens arbeidskraft.

b. Kommunedirektøren får fullmakt til å ta inn læringer innenfor de utdanningsløpene Nord-Odal kommune vil være best tjent med. i. Kommunestyret ser positivt på at hele kommunen brukes.

3. Disse punktene dekkes av redusert overføring til fond.

16. Tiltakene om reduksjon til 211/212/213/242/247 som en følge av omorganisering av skolene i Nord-Odal kommune fjernes fra driftstiltak.

I kommunestyret 23. mars 2022, fattet kommunestyret i sak 15/22 følgende vedtak:

- Nord-Odal kommune beholder dagens skolestruktur med 1-7. på Sand, 1-7. i Mo og 8-10 på Nord-Odal ungdomsskole.

Kommunedirektørens innstilling, samt alternative innstilling falt. Og vi skal ikke endre skolestrukturen.

Økte kostnader til drift dekkes av reduserte overføringer til fondsavsetning.

17. 1. Nord-Odal kommune vil at alle elever skal lære og oppleve mestring. Dessverre har kommunen mange skolevegrere. Det nedsettes et ad.hoc-utvalg bestående av Foresatte, fagadministrasjon og politikere som ser på muligheter til forbedring.

2. Kommunestyret i Nord-Odal er fornøyd med mye av oppfølgingen av verbalpunkter for budsjettet 2022. Samtidig ønsker vi å etterspørre følgende punkter:

a. Konseptet eie til leie

b. Frivilligløftet

c. strategi for rekruttering, fravær/nærvær og heltid/deltid

d. stillingsressurser knyttet til forebygging av rus og psykiatri.

18. Nord-Odal kommune støtter etableringen av en stilling som bygningsvernrådgiver i Kongsvingerregionen. Denne ordningen bygger på en modell som har fungert i Oppland i flere år, og stillingen er et spleiselag mellom Anno museum, Innlandet fylkeskommune og kommunene. Det er i 2022 opprettet en slik stilling i Nord-Østerdalen, og i 2023 står vår region for tur. Bygningsvernrådgiveren vil være en viktig fagperson både for kommunen og innbyggerne i Nord-Odal når det gjelder rådgivning, bistand til søknader, kurs og kompetansebygging.

19. SFO tilbudet reduseres ikke som foreslått i formannskapetets innstilling.
20. Åpent folkebad 2 ganger i uka. Minst to frivillige stiller opp gratis som badevakter for å finansiere dette. Det bør være to voksne tilstede, og minst en må ha livredningsprøve og kunne ta vannprøver + renhold. Hvis det er mulig, opprettes det frivillig betaling for å bruke badet, f.eks. via Vipps. Dette skal gå til driftsutgifter.
21. Tiltak om innsparing knyttet til politisk organisering i formannskapetets innstilling slettes.
22. Alle forslagene gjelder for 2023. Intensjonen er at vedtakene skal gjelde for hele planperioden. Det må brukes tid til å jobbe med for å få til det. Økte kostnader i forhold til formannskapetets innstilling dekkes ved mindre avsetning til dispensasjonsfond.
23. Odd Kjetil Sløtte velges inn til å delta i arbeidet om revidering av legeavtalen.

3. DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNENE I 2023

3.1. Generelt om inntekter til kommunene

Kommunesektoren samlet får en økning på 2,6 mrd. kroner i de frie inntektene. Dette er en økning på 1,2 mrd. kroner sammenliknet med revidert nasjonalbudsjett. Veksten baseres i stor grad på forventet økning i demografikostnadene, på grunn av den økte flyktningestrømmen fra Ukraina. Kommunene får en økning på 1,7 mrd. kroner og fylkeskommunene på 0,9 mrd. kroner

Til tross for økningen i de frie inntektene understreker regjeringen at dette blir et stramt budsjett, der det offentlige må redusere sitt forbruk. Deler av kostnadsveksten i 2022 vil kommunene ta med inn i 2023, og flere kommuner vil stå overfor krevende omstillinger.

De høye strømprisene som forventes i år og til neste år gir en inntjening til eierne som går utover det som kan sies å være normal fortjeneste. Denne økningen ønsker regjeringen å fordele på fellesskapet. Ordningen vil omfordele inntekt fra eiere av kraftverk, og som er mottakere av konsesjonskraft. Regjeringen mener videre at en større del av vannkraftressursene bør tilfalle fellesskapet. Grunnrenteskatten foreslås derfor økt til 45 % med virkning fra 2022.

Veksten i frie inntekter til kommunene fra 2022 til 2023 er 3,5 prosent på landsbasis. I Innlandet får 17 av 46 kommuner en vekst som er høyere enn eller lik denne veksten.

Kilde: <https://www.statsforvalteren.no/innlandet/kommunal-styring/kommuneokonomi/statsbudsjettet-2023/>

3.2. Særskilte satsinger og endringer

I budsjettopplegget for 2023 er det foretatt følgende direkte justeringer i budsjetttrammene som kommer i tillegg til realveksten.

Barnehage: Reduksjon av makspris i barnehager til 3000 kroner per måned. I august blir barnehage gratis for alle barn i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms, og for det tredje barnet i familien som går i barnehage samtidig, for resten av landet.

Barnevern: Barnevernsreformen faseforskyves noe knyttet til overgangsordning for spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem. Ny barnevernslov trer i kraft 1.januar 2023. Godtgjøring av sakkyndig oppnevnt av fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker og til tolk i saker for fylkesnemndene, blir overført fra kommunene til staten.

Kommunehelsetjeneste: Basistilskudd fastleger foreslås økt. Knekkpunktet avvikles og det innføres et risikojustert basistilskudd for å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk krevende listeinnbyggere.

Grunnskole: Økt grad av digitalisering, primært knyttet til digitalisering av kartleggingsprøvene. Det tas sikte på å innføre ny opplæringslov våren 2023.

Sosial: Regelverket for arbeidsavklaringspenger ble endre ved behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2022, og det forventes at regelendringene vil redusere behovet for økonomisk sosialhjelp.

3.3. Viktige momenter fra statsbudsjettet for Nord-Odal kommune

Frie inntekter består av rammetilskudd og renteinntekter. Anslaget på frie inntekter innebærer en nominell vekst for Nord-Odal kommune fra 2022 til 2023 på 2,9 prosent. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 3,5 prosent.

Vindkraft

Produksjonsavgiften, som fordeles til vertskommunen uten videre fordeling, forslås økt fra 1 til 2 øre kWh og gjøres fradragberettiget i fast grunnrenteskatt. Inntektene håndteres som en etterskuddsskatt, dvs at produksjonsavgiften basert på 2022 blir utbetalt i 2023.

En ny naturressursskatt som skal inngå i inntektsutjevningssystemet innføres. Naturressursskatten foreslås satt til 1,3 øre/kWh, hvorav 1,1 øre går til kommunene.

En ekstra bevilgning som fordeles etter nøklene i rammetilskuddet til kommunene sikrer at kommunesektoren får den fastsatte andelen av det offentlige inntekter fra grunnrenteskatten.

Enkelt saker som ikke fordeles etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling:

- Tilskudd per grunnskole
- Helsestasjon og skolehelsetjeneste
- Ansvarsreform barnevern
- Trekk som ekstraordinære konsesjonskraftsinntekter er foreløpig ikke fordelt mellom kommunene.

Skjønnstilskudd

Skjønnstilskudd blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet. Rammene fastsettes fylkesvis, og statsforvalteren foretar fordelingen til den enkelte kommune. Nord-Odal vil i 2023 motta 2 000 000 kr i skjønnstilskudd med forventning fra Statsforvalter om at midlene skal brukes til omstilling.

Kilder:

<https://www.statsforvalteren.no/innlandet/kommunal-styring/kommuneokonomi/statsbudsjettet-2023/>

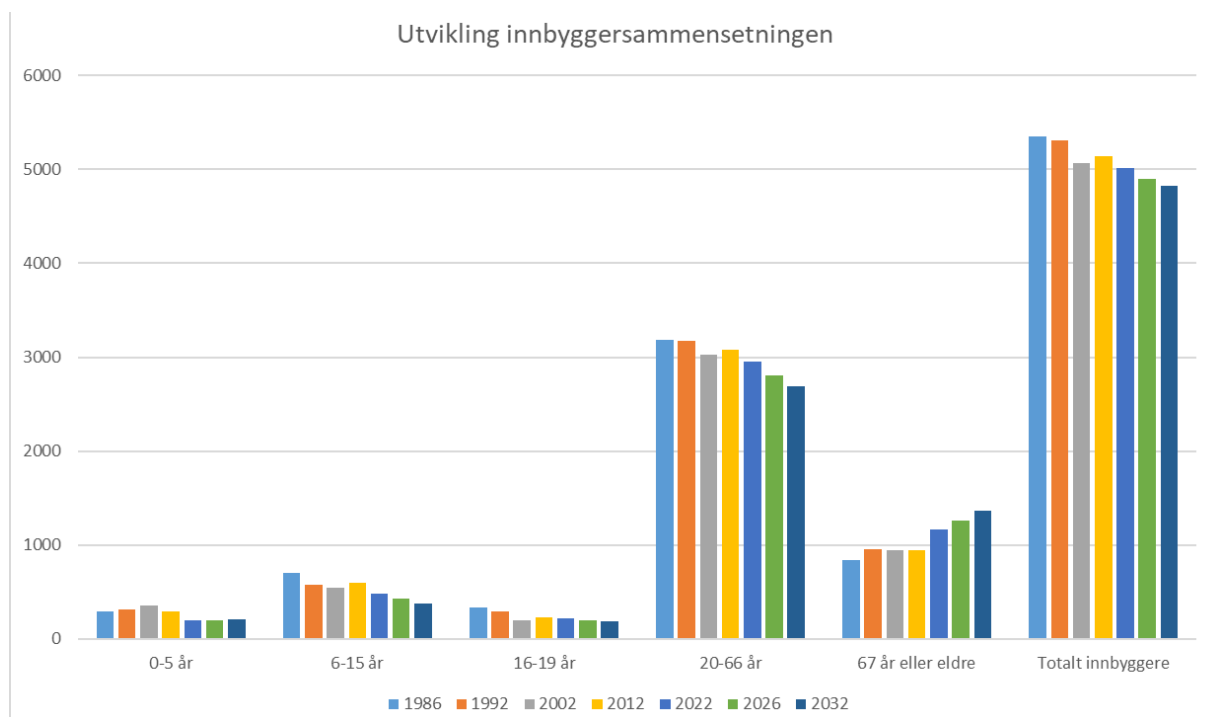
<https://www.regjeringen.no/no/statsbudsjett/2023/id2927365/>

4. SENTRALE NØKKELTALL OG BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutviklingen og dens sammensetning påvirker kommunens inntekter og utgifter. Kommunens inntektsystem er satt opp som en modell med en sum penger pr innbygger (rammetilskudd og skatt inkl inntekstutjevning) som utgangspunkt, som korrigeres mellom kommunene i Norge iforhold til flere kriterier basert på innbyggersammensetning (utgiftsutjevning). Derfor er innbyggersammensetningen og utviklingen av den, veldig viktig for hvor mye inntekter kommunen får til å yte kommunale tjenester.

Grafen under viser hvordan sammensetningen og folketalsutviklingen har endret seg fra 1986 til 2032 i SSB MMMM prognose for Nord-Odal kommune. Hovedtrekkene er at andelen yngre i befolkningen har sunket frem til i dag og at dette er en trend som vil fortsette de neste 10 årene. Videre viser den at andelen eldre i befolkningen har økt og vil øke i årene fremover også. Den andelen av aldersgruppen som er i yrkesaktiv alder har sunket og fortsetter å synke, noe som medfører en sterk endring i "forsørgerbyrden" i befolkningen som vist i tabellen under grafen. Forsørgerbyrden har gått fra 4 innbyggere i yrkesaktiv alder pr 67år+ til 2,5 innbygger i dag, og prognosen sier at den vil ytterligere reduseres ned mot 2 innbygger pr 67år+.

Andelsfordeling	1986	1992	2002	2012	2022	2026	2032
Andel 6-15 åringer	13 %	11 %	11 %	12 %	10 %	9 %	8 %
Andel 20-66 åringer	60 %	60 %	60 %	60 %	59 %	57 %	56 %
Andel 67år+	16 %	18 %	19 %	18 %	23 %	26 %	28 %

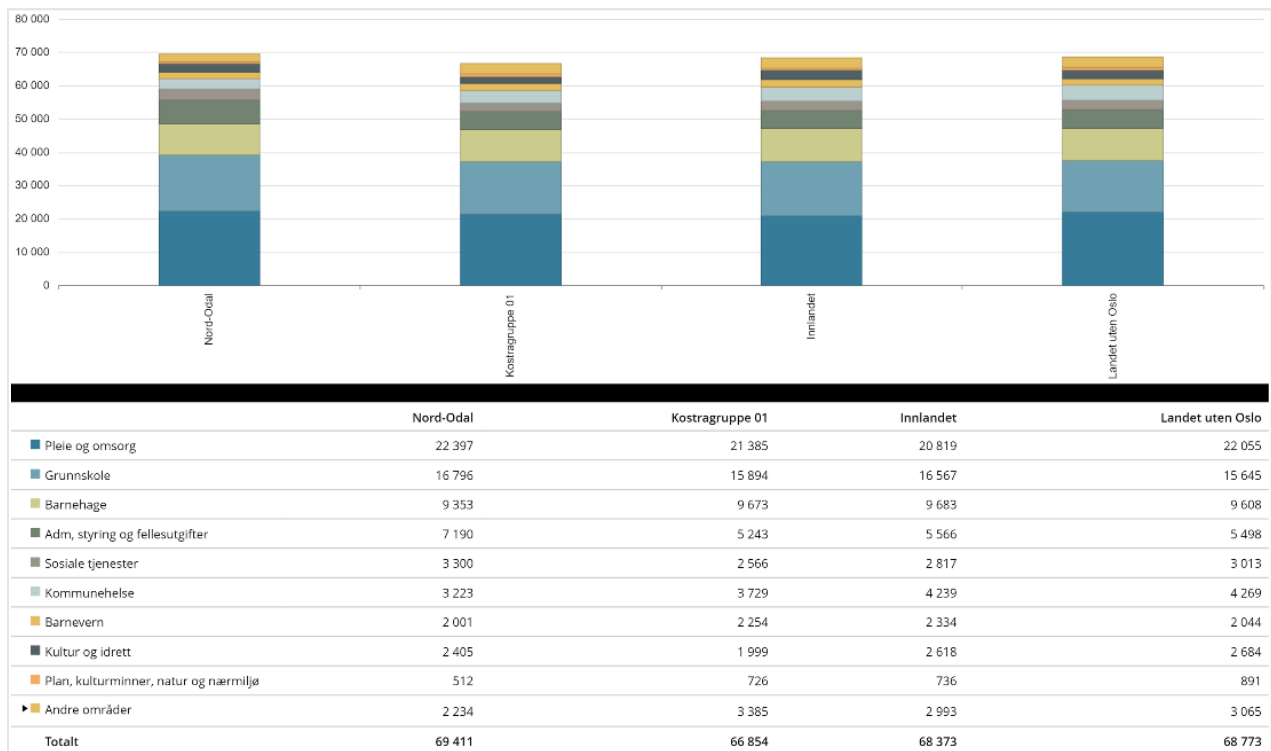
Forsørgerbyrde	1986	1992	2002	2012	2022	2026	2032
Andel 67+ per yrkesaktiv	26 %	30 %	31 %	31 %	40 %	45 %	51 %

5. SAMMENLIGNINGSANALYSER

Kommunen rapporterer til staten på mange parametere gjennom KOSTRA¹. Dette er et godt verktøy for å kunne sammenligne seg med andre, men det gir ingen fasit. Det er viktig å analysere hva som ligger bak, og ha god kjennskap til egne tall og utviklingstrekk. En benchmarking mot gjennomsnitt gir et mulighetsbilde på hvor kommunen kan finne potensielle effektiviseringer sammenlignet mot andre. Disse tallene er justert for utgiftsbehov som gjør at kommunen blir sammenlignbare basert på innbyggersammensetning, på lik linje med inntektene til kommunen gjennom utgiftsutjevningen.

Netto driftsutgifter per innbygger og tjenesteområde

¹ <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/>

6. OM NORD-ODAL KOMMUNE

- Hvordan skal vi jobbe sammen for å lykkes?

6.1. Virksomhetsstyring

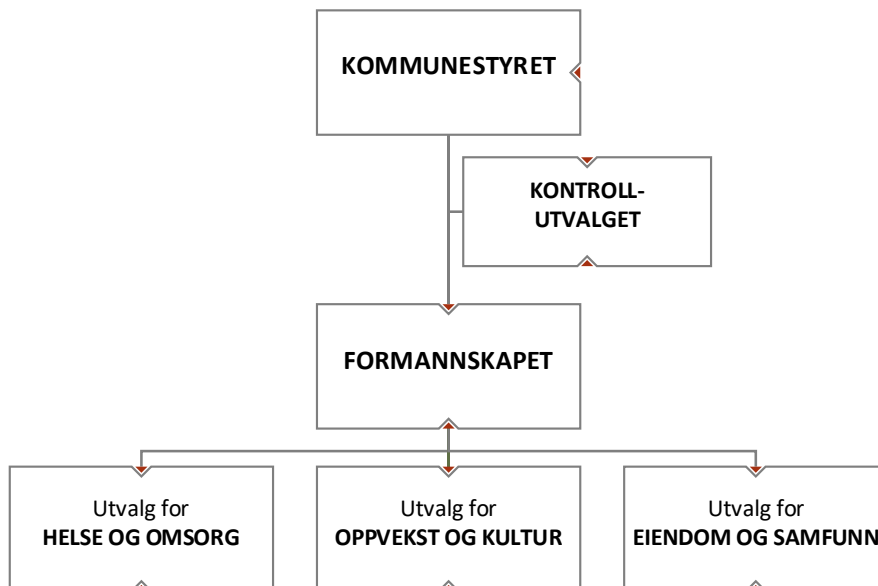
Virksomhetsstyring i kommunen handler om all aktivitet knyttet til ledelse, planlegging og styring av drifts- og utviklingsoppgaver. Det er viktig for at kommunen kan ivareta rollen som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena.

6.2. Organisering

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet, og består av 25 folkevalgte representanter fra de politiske partiene. De fatter vedtak på kommunens vegne og er øverste ansvarlige arbeidsgiver for kommunens ansatte. For å lette og sikre den daglige driften av kommunen har kommunestyret delegert sin myndighet til formannskapet, andre folkevalgte organer og til administrasjonen ved kommunedirektøren.

Kommunedirektøren ivaretar ledelse og administrasjon av kommunens samlede virksomhet, og har myndighet til å delegerer sin myndighet videre til kommunalsjefer og stabssjefer for å sikre faglig forsvarlig, operativ og praktisk drift i kommunen.

6.3. Politisk struktur

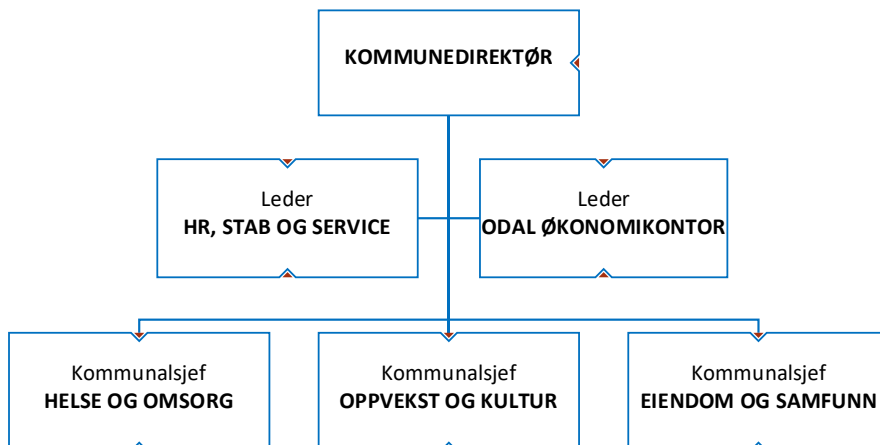

Organisasjonskartet viser de mest sentrale folkevalgtorganene i kommunen. Den politiske organiseringen er mer omfattende enn det som fremkommer her. Kommuneloven har krav om at kommunen har tre lovpålagte råd – for eldre, for barn/unge og personer som har funksjonsnedsettelse. Disse rådene gir innspill til saker innenfor sine områder.

En fullstendig oversikt over kommunens folkevalgte organer finnes på kommunens hjemmesider.

6.4. Administrativ struktur

6.5. Verdigrunnlag

Verdiene representerer en felles plattform for folkevalgte og ansatte i Nord-Odal kommune. Ved å ha fokus på disse verdiene både gjennom ord og handling, kan dette gi bedre brukeropplevelser og bygge **TEAM** på tvers av virksomhetsområder, medarbeidere og ledere.

Troverdige	Vi fremstår som troverdige ved å vise brukerne respekt og ved å holde det vi lover. I tillegg må vi være kompetente medarbeidere for å levere tjenester av høy kvalitet og tilstrekkelig omfang.
Engasjement	Vi viser engasjement når vi er interesserte og involverer oss i brukerne/oppgavene som møter oss. I tillegg skal vi være positive og fronte de utfordringene/oppgavene vi har.
Ansvar	Vi viser engasjement når vi er interesserte og involverer oss i brukerne/oppgavene som møter oss. I tillegg skal vi være positive og fronte de utfordringene/oppgavene vi har.
Muligheter	Vi ser etter muligheter i stedet for begrensninger innenfor de rammene vi til enhver tid har. Det betyr at vi ved å være kreative og nytenkende finner handlingsrommet i jakten på løsninger.

Deltakere i Nord-Odals lederutviklingsprogram 2022-23

6.6. Styring og kontroll

Virksomhetsstyring omfatter både styring, ledelse og kontroll og skjer gjennom årlige gjentakende prosesser for planlegging, gjennomføring, oppfølging og forbedring. Internkontroll og kvalitetsarbeid er en integrert del av virksomhetsstyringen. Compilo er kommunens kvalitetssystem.

Kommunen skal gjennom internkontroll sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen i kommunen, og rapporterer årlig til kommunestyret om internkontroll og resultater fra statlig tilsyn.

Virksomhetsstyringen skal ivareta:

- Måloppnåelse og resultater
- Risikoreduksjon gjennom styrket internkontroll
- Systematisk utviklings- og forbedringsarbeid

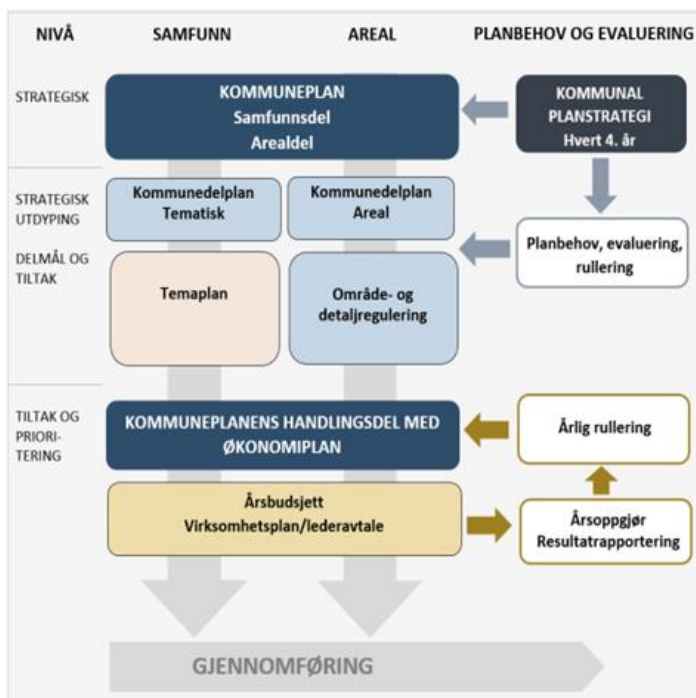
God internkontroll handler i stor grad om systematisk arbeid, god organisering og dokumentasjon, arbeidsmetoder og samhandling som kan forebygge lovbrudd og uønskede hendelser. Dette er sentrale lederoppgaver i Nord-Odal som er formalisert i kommunens lederavtaler. Gode ledere skaper ringvirkninger gjennom gode medarbeidere som trives på jobb, god styring og gode tjenester til innbyggerne i Nord-Odal kommune.

6.7. Styringssystem

Styringssystemet er kommunedirektørens verktøy for å sammenstille nødvendig styringsinformasjon om aktiviteter, resultater og ressursbruk for å sikre at kommunen oppnår fastsatte mål innenfor tildelte rammer.

6.8. Plansystemet

Plansystemet skal sikre gjennomføring av politiske mål, tiltak og prioriteringer.

Plansystemet er hierarkisk oppbygd.

Det skal være sammenheng og samsvar mellom de ulike nivåene i systemet. For å effektivisere og kvalitetssikre planarbeidet er det utarbeidet felles planprosedyre og planmal.

Nord-Odal kommune har mange gjeldende planer, sammenhengen dem imellom er illustrert i modellen over.

Kommunestyret skal minst én gang hver valgperiode, og senest ett år etter konstituering utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver som skal prioriteres i valgperioden for å styre utviklingen i ønsket retning.

I den årlige økonomiplanprosessen med handlingsprogram prioriterer kommunestyret hvilke tiltak og satsingsområder som skal gjennomføres i fireårsperioden.

En vellykket overgang fra vedtatte planer til handlingsprogram med økonomiplan og gjennomføring, avhenger av at kommunen ikke har for mange planer samlet sett, og at hver plan ikke er for omfattende. Prioriteringer av tiltak tilpasset de tilgjengelige ressursene skjer i den årlige utarbeidelsen og vedtak av handlingsprogram med økonomiplan.

Et planarbeid skal som hovedregel ha sitt utgangspunkt i planstrategien, men kommunestyret kan også fatte vedtak om andre strategi- eller planoppgaver. Et slikt initiativ starter med et mandat som utdypet vurderingene rundt det aktuelle strategi- eller planbehovet.

6.9. Statlig tilsyn

Staten fører tilsyn for å sikre at kommunen ivaretar innbyggernes rettssikkerhet og øvrige kommunale oppgaver i tråd med lover og forskrifter.

6.10. Egenkontroll

Egenkontroll er den samlede kontrollen kommuner fører med egen virksomhet. Egenkontrollen er viktig for den folkevalgte styringen av kommunen. Den skal bidra til at kommunestyrets politikk blir gjennomført, at innbyggerne får de tjenestene de har krav på, at andre lovpålagte plikter blir ivare tatt og at ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Samspillet mellom kommunestyre, kommunedirektør, kontrollutvalg og revisjon er avgjørende for god egenkontroll.

Kommunestyret har det overordnede kontroll- og tilsynsansvar for kommunens virksomhet.

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontroll- og tilsynsorgan. Utvalget fører løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påser at vi har en forsvarlig revisjonsordning, samt at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Kommunerevisjonen gjennomfører forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, herunder forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Revisjonen kan også bistå kontrollutvalget i å utføre eierskapskontroll.

Kommunedirektør er ansvarlig for at kommunen har internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

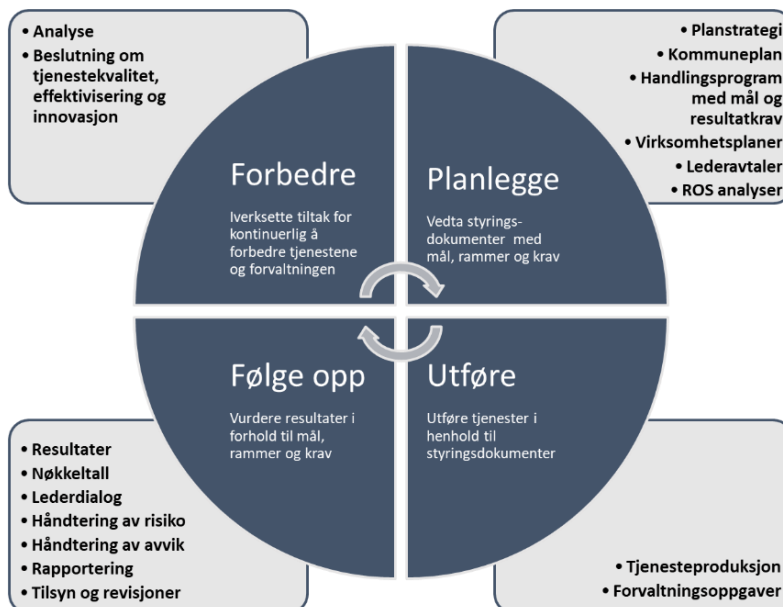
Et annet viktig formål med egenkontrollen er å forebygge misligheter og styrke tilliten til kommunen, både blant innbyggerne og hos nasjonale myndigheter. God egenkontroll bygger opp under det kommunale selvstyret og kan legge til rette for redusert statlig tilsyn med kommunene.

6.11. Læring og forbedring

Internkontroll handler om systematisk arbeid og dokumentasjon av egen praksis, forbedring av arbeidsmetoder og samhandling for å sikre måloppnåelse samt unngå lovbrudd og andre uønskede hendelser.

Internkontrollen er risikobasert i Nord-Odal kommune. Mål- og resultatstyring samt oppfølging av eierskap, politiske vedtak, tilsyn og revisjoner vurderes og rapporteres administrativt og politisk i et årshjul og er vesentlig for kommunens helhetlige virksomhetsstyring.

Kvalitetssystemet ivaretar risikovurderinger, dokumentstyring, avvikshåndtering, korrigerende tiltak, forbedringsforslag og varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Systemene er alle viktige deler av kommunens internkontrollarbeid.

Overvåking av internkontrollen skjer gjennom interne revisjoner og ledelsens gjennomgang.

Gjennom dette sikrer vi at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig læring og forbedring.

Tilbakemeldinger gjennom ulike undersøkelser og medvirkning fra ansatte, brukere og innbyggere er også viktige elementer i kommunens kvalitets- og forbedringsarbeid.

Basert på tilsyn, meldte avvik i 2022 og lederlinjens vurderinger vil følgende områder være gjenstand for Risiko- og sårbarhetsanalyser i 2023:

Informasjonssikkerhet

Ivaretagelse av regelverk rundt informasjonssikkerhet er viktig for kommunen. Det er et ansvar som alle ansatte har. All informasjon som brukes i kommunen skal oppbevares og sikres på en god måte, slik at konfidensialitet, tilgjengelighet og integritet blir ivaretatt. Dette gjelder på digitale plattformer, papirarkiv og kunnskap som den enkelte ansatte har. For å kunne sette inn riktige tiltak vil det på bakgrunn av forvaltningsrevisjonen fra 2022 gjennomføres ROS-analyser.

Overordnet beredskapsplan

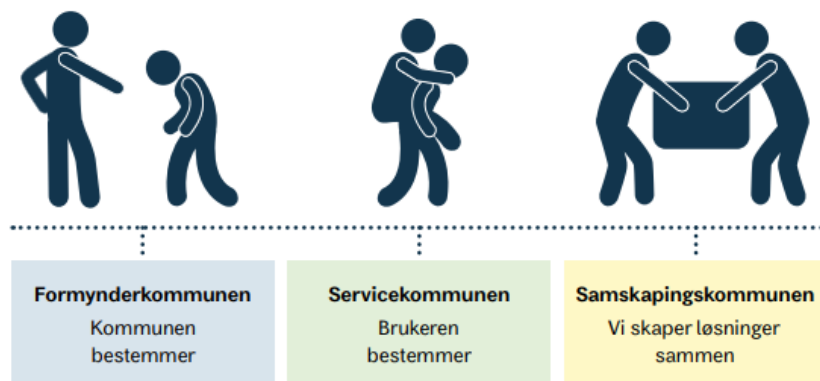
Kommunen har ansvaret for at det er en overordnet beredskapsplan i kommunen. For å sikre at denne planen har de riktige tiltakene skal det i 2023 gjennomføres en overordnet ROS-analyse. Denne analysen vil ta utgangspunkt i gjeldende plan. Det vil også bli vurdert om det er nye områder som det skal gjennomføres analyse på. Bred involvering i arbeidet vil ivaretas.

7. OMSTILLING OG UTVIKLING

Kommunal sektor har en bred og omfattende oppgaveportefølje. Uavhengig av størrelse forventes kommunen å yte faglig forsvarlige tjenester. Endret demografi og klima, krav om effektivisering og innovasjon, økt digitalisering og ønske om større grad av medvirkning gjør at "samskapingskommunen" er å anse som den mest fremtidsrettede modellen for kommunal tjenesteyting.

Det er betydelige gevinster å hente i å endre måten vi organiserer tjenestene og løser oppgavene på. Ny teknologi gir oss nye muligheter innenfor alle ansvarsområdene til sektoren. Det gjør oss i stand til å organisere, skape og levere tjenester med færre ressurser, og å utøve de ulike rollene våre effektivt og bærekraftig. For å lykkes med dette må ledere og ansatte tilegne seg relevant kompetanse gjennom kontinuerlig læring. Målet er å få mer velferd ut av de ressursene vi har, og å finne gode måter å mobilisere ressurser også utenfor organisasjonen.

For å få til omstilling og endring må det prioriteres ressurser til prosjekt- og prosess støtte for organisasjonens ledere og medarbeidere, samt kommunikasjon. For å lykkes må endring forankres; alle må vite hvorfor endring er nødvendig og hvordan det skal jobbes for å nå mål.

Samskaping er når ansatte, politikere, næingsliv og innbyggere utvikler og gjennomfører nye løsninger sammen.

8. KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

- Hva ønsker vi å oppnå?

Kommuneplanens samfunnsdel er et verktøy og et styringsdokument for kommunens helhetlige og langsiktige planlegging. Planen inneholder mål og tilhørende strategier som skal bidra til kommunens ønskede samfunnsutvikling. Samfunnsdelen fokuserer på fem utvalgte satsingsområder som skal hjelpe oss å styre utviklingen i ønsket retning hensyntatt FNs bærekraftsmål.

Kommunens satsingsområder er:

- Kompetanse og utvikling
- Levende og attraktive tettsteder
- Mangfold og inkludering
- Livsmestring hele livet
- Sikker, effektiv og bærekraftig kommune

9. KOMMUNENS SATSINGSOMRÅDER

- Hvordan nå målene våre?

9.1. Kompetanse og utvikling

I 2031 er det:	Dette skal oppnås ved å:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Etablert flere arbeidsplasser i kommunen ▪ Flere sysselsatte med høyere utdanning ▪ Flere som tar høyere utdanning ▪ Bedre balanse mellom inn- og utpendling ▪ Reduserte klimagassutslipp ▪ Vekst i de strategiske satsingsområdene: <ul style="list-style-type: none"> ○ Bioøkonomi ○ Industri ○ Bygg og anlegg ○ Logistikk 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stimulere til bedriftsetablering ▪ Ivareta og utvikle arbeidsplasser ▪ Utnytte lokale ressurser og kompetanse ▪ Ha nok lærlingeplasser i kommune og næringsliv ▪ Gi barn og unge mulighet til å utvikle seg, bruke evnene sine og få en fremtidsrettet opplæring ▪ Legge til rette for god arealutvikling som ivaretar verdifullt kultur- og naturlandskap ▪ Ivareta og utvikle godt samarbeid med Kongsvingerregionen, andre regioner i vekst, kommuner, næringsliv og andre aktører ▪ Bedre kollektivtilbud til og fra kommunen

Stimulere til bedriftsetablering og ivareta og utvikle arbeidsplasser			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Videreføre satsing på nærings- og eiendomsutvikling ▪ Være en aktiv samarbeidspartner i Odal næringsfond ▪ Opprettholde aktivitet i Odalsportalen ▪ Ha kort saksbehandlingstid på næringsrelaterte saker ▪ Forenkle søknadsprosesser for utbyggere 	ES	X	X
Utnytte lokale ressurser og kompetanse			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Legge til rette for å rekruttere og beholde rett kompetanse i tjenestene gjennom å <ul style="list-style-type: none"> ▪ Utarbeide strategisk kompetanseplan ▪ Videreføre lederutviklingsprogrammet ▪ Arbeid med nærvær i samarbeid med arbeidslivssenteret for å få sykefraværet ned 	Felles / PA	X	Rulleres
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utarbeide en plan for folkevalgtopplæring 	PA	X	Rulleres
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Benytte kompetansebroen for kompetanseutvikling lokalt 	HO	X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Delta aktivt i interkommunale fagnettverk ▪ Videreføre brannvesenet sin kompetanseplan ▪ Tilby nyhetsbrev til jord- og skogvirksomheter 	ES	X	X
		X	X
		X	X
Ha nok lærlingeplasser i kommune og næringsliv			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Øke antall lærlingeplasser 	Felles	X	X
Gi barn og unge mulighet til å utvikle seg, bruke evnene sine og få en framtidrettet opplæring			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Forskningsbasert pedagogisk praksis for barnehage og skole ▪ Utvikle tverrfaglige støttesystemer for barn og unge 	OK	X	X
		X	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Barn og unge skal involveres og medvirke i prosesser som angår dem selv, både individuelt og kollektivt ▪ Sørge for at ansatte får nødvendig kompetanseutvikling ▪ Biblioteket skal være en inkluderende møteplass for barn og unge ▪ Biblioteket skal være en kultur- og kunnskapsarena for barn og unge, og stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for barn og unge 	OK, PA	X	X
Legge til rette for god arealutvikling som ivaretar verdifullt kultur- og naturlandskap			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Redusere omdisponering av dyrkbar mark ▪ Redusere antall dispensasjoner i viktige kultur- og naturlandskap ▪ Synliggjøre de avveininger som foretas i reguleringsarbeider 	ES	X	X
Ivareta og utvikle godt samarbeide med Kongsvingerregionen, andre regioner i vekst, kommuner, næringsliv og andre aktører			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktiv deltakelse i ulike fora, slik som Gardermosamarbeidet, 7 sterke og Osloregionens samarbeidsfora 	ES	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utøve aktiv eierstyring i interkommunale selskap ▪ Rullere eierskapsmelding 	PA, ES	X	

9.2. Levende og attraktive tettsteder

I 2031 er det:	Dette skal oppnås ved å:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Befolkningsutvikling som landet for øvrig ▪ Et bredere handels- og servicetilbud ▪ Redusert handelslekkasje ▪ Flere turister og besøkende ▪ Et bærekraftig kommunesamfunn med attraktiv og tilgjengelig grønnstruktur ▪ Sand som et levende sentrum med godt butikkutvalg og variert botilbud ▪ Mo som et attraktivt bosted for unge og barnefamilier ▪ Grender med attraktive sosiale møteplasser og godt bomiljø 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ta vare på og dyrke et aktivt kulturliv, lokal historie og en aktiv frivillig sektor ▪ Ha gode kommunale tjenester og tilbud til innbyggerne ▪ Utvikle attraktive arealer for private og næringsdrivende ▪ Utvikle Sand sentrum med godt handelstilbud og mye aktivitet ▪ Stimulere til attraktive tilbud for å ivareta bokvaliteter i Mo ▪ Bygge ut bredbånd i grendene ▪ Legge til rette for å opprettholde den sosiale aktiviteten i grendene ▪ Stimulere til utvikling av reiselivsnæringen

Ta vare på og dyrke et aktivt kulturliv, lokal historie og en aktiv frivillig sektor			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturaktiviteter ▪ Fremme et godt samarbeid med frivillig sektor ▪ Legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet i tilbud ▪ Legge til rette for at biblioteket er en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt ▪ Informere om ulike støtteordninger, virkemidler og tiltak til personer, organisasjoner og institusjoner i lokalsamfunnet 	OK	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ivareta og anerkjenne pårørende som ressurs 	HO	X	

Ha gode kommunale tjenester og tilbud til innbyggerne			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Skal legge til rette for et godt tjenestetilbud på området	OK	X	X
▪ Sikre faglig forsvarlige, helhetlige og koordinerte kommunale tjenester	Felles	X	X
▪ Avklare forventninger mellom kommunens helse- og omsorgstjenester, tjenestemottakere, pårørende og samfunnet.	HO	X	X
▪ Tydeliggjøre vedtak på tjeneste. Konkretisere og tydeliggjøre formålet for både tjenestemottaker og tjenesteyter		X	
▪ Effektiv løsningsorientert saksbehandling og god kompetanse hos saksbehandlere	Felles	X	X
▪ Oppdatert hjemmeside, gode veiledere og selvbetjeningsordninger	ES	X	X
▪ Gjennomføre planarbeid i samsvar med planstrategien		X	X
Utvikle attraktive arealer for private og næringsdrivende			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Markedsføre kommunen som attraktivt bosted	ES	X	X
▪ Stimulere til utbygging i planlagte områder		X	X
▪ Igangsette et forprosjekt for mulig utvikling av Uglevegenområdet		X	X
Utvikle Sand sentrum med godt handelstilbud og mye aktivitet			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Legge til rette for små og store arrangement i biblioteket og kulturhuset, og i samarbeid med andre for å skape aktivitet i sentrum.	OK / ES	X	X
▪ Skal være en aktør og gi et tilbud til andre brukergrupper, f.eks. gjennom den kulturelle spaserstokken	OK	X	X
▪ Gjennomføre vedtatte utviklings- og investeringsprosjekter i Sand sentrum i tråd med budsjett og økonomiplan	ES	X	X
▪ Arbeide for å styrke boligmarkedet i samarbeid med utbyggere, for å utvikle et variert botilbud i Sand og øke antall boenheter.		X	X
Stimulere til attraktive tilbud for å ivareta bokvaliteter i Mo			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Markedsføre og selge tomter i Garvikåsen	ES	X	X
▪ Videreføre samarbeidet med Mo sentrumsforening		X	X
Bygge ut bredbånd i grendene			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Fortsette å søke tilskudd til nye bredbåndprosjekter	ES	X	X
▪ Gjennomføre vedtatte prosjekter		X	X
Legge til rette for å opprettholde den sosiale aktiviteten i grendene			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ «Lys i husene». Videreføre arbeidet med oppfylging av boplikt.	ES	X	X
▪ Ha fokus på at kommunen har gode kanaler for å kommunisere med innbyggerne	PA	X	X
▪ Gi god og riktig informasjon om kommunens tjenester	Felles	X	X
Stimulere til utvikling av reiselivsnæringen			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Samarbeide godt med lokale reiselivstilbydere	ES	X	X
▪ Bruke Odal friluftsråd og Odalsportalen til samarbeidsprosjekter		X	X

9.3. Mangfold og inkludering

I 2031 er det:	Dette skal oppnås ved å:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Flere i arbeid eller under utdanning ▪ Mulighet for alle å delta i aktiviteter uavhengig av økonomi ▪ Flere innbyggere med ulike nasjonaliteter som deltar aktivt i lokalsamfunnet ▪ Fortsatt et rikt kulturliv og mange aktive frivillige organisasjoner ▪ Godt tilbud av varierte kulturopplevelser ▪ Innbyggere som er engasjert i, har innflytelse på og deltar i lokalsamfunnet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utforme tjenester og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle ▪ Arbeide for å utjevne fattigdom og sosial ulikhet ▪ Legge til rette for, og samarbeide med frivillige organisasjoner ▪ Kartlegge og fjerne hindrer for deltakelse i lokalsamfunnet ▪ Inkludere innbyggere i demokratiske prosesser gjennom grendemøter, sosiale medier m.m. ▪ Bruke det nye biblioteket som en aktiv arena for offentlig samtale og debatt

Utforme tjenester og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Innbyggere skal ha mulighet til å delta og bidra i lokalsamfunnet ▪ Etablere møteplasser som sikrer involvering og tilhørighet 	Felles		X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utarbeide strategisk kompetanseplan 	PA	X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krav til universell utforming ivaretas i plan- og byggesaker ▪ Ivareta krav til universell utforming ved lokale tiltak og prosjekter 	ES	X	X
Arbeide for å utjevne fattigdom og sosial ulikhet			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Informere om ulike støtteordninger for den enkelte 	OK	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilrettelegge og opprette for praksisplasser som bidrar til inkludering i samfunnet samt norskopplæring i praksis. 	Felles	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Åpne Barn – Unge – Aktivitet (BUA) utstyrsbod ▪ Legge til rette for at biblioteket er en gratis arena for alle ▪ Ha ulike gratisarrangement, utstillinger og kurs i bibliotek og kulturhus for inkludering og kulturelt mangfold ▪ Være en viktig støttespiller for lokale lag og foreninger 		X	X
Legge til rette for og samarbeide med frivillige organisasjoner			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Være en viktig støttespiller for lokale lag og foreninger ▪ Samarbeide med frivillige organisasjoner for å bosette og integrere flyktninger 	OK, HO	X	X
Kartlegge og fjerne hindre for deltakelse i lokalsamfunnet			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bidra til innbyggerdialog i planprosesser 	ES	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilrettelegge for praksis- og språktreningsplasser 	Felles	X	X
Inkludere innbyggere i demokratiske prosesser gjennom grendemøter, sosiale medier m.m.			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sørge for medvirkning når viktig planverk skal utarbeides ▪ Ha fokus på meroffentlighet for at innbyggere skal ha innsyn i kommunens oppgaver ▪ Etablere tilbakemeldingskanaler for innbyggerne 	PA		

9.4. Livsmestring hele livet

I 2031 er det:	Dette skal oppnås ved å:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bedre folkehelse ▪ Flere som fullfører videregående skole ▪ Flere lærlingeplasser ▪ Eldre som har en boform og hjelp som er tilpasset livssituasjonen ▪ Et aktivitetstilbud tilpasset livssituasjonen for alle ▪ Innbyggere som opplever trygghet og mulighet til selvrealisering 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arbeide målrettet for å bedre folkehelsen ▪ Benytte tidlig og tverrfaglig innsats som et virkemiddel ▪ Tilrettelegge for et variert botilbud med nærhet til sentrumsfunksjoner ▪ Ha et barnehage- og grunnskoletilbud som fremmer helse, trivsel og læring ▪ Sikre rett kompetanse for å ivareta en god kvalitet på kommunale tjenester <ul style="list-style-type: none"> - Samarbeide tett med næringslivet og andre samfunnsaktører - Ha et tjenestetilbud innen helse og omsorg som er tilpasset behovet

Arbeide målrettet for å bedre folkehelsen			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fremme god folkehelse gjennom medvirkning og bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller 	Felles	X	X
Benytte tidlig og tverrfaglig innsats som et virkemiddel			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utvikle tverrfaglige støttesystemer for barn og unge ▪ Legge til rette for at grunnleggende ferdigheter oppnås ▪ Sørge for at barn og unge har hensiktsmessig digital kompetanse ▪ Ivareta særskilte behov i barnehager og skoler 	OK	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilrettelegge for at flest mulig kan bo lengst mulig hjemme ▪ Utarbeide handlingsplan for "Leve hele livet" reformen ▪ Utarbeide plan for demensomsorgen i kommunen 	HO	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilrettelegge for boformer med livsløpsstandard ▪ Forbedre planer for brannforebyggende arbeid for utsatte grupper 	ES	X	X
Tilrettelegge for et variert botilbud med nærhet til sentrumsfunksjoner			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gjennomføre tiltak som stimulerer boligmarkedet i nærheten av helsefunksjoner og sentrumsområder 	ES	X	X
Ha et barnehage- og grunnskoletilbud som fremmer helse, trivsel og læring			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ha gode tverrfaglige systemiske samarbeid, kommunalt og interkommunalt ▪ Ha en forskningsbasert, inkluderende praksis i barnehage og skole ▪ Øke regelverkskompetanse på området ▪ Sikre kompetanse på hva som fremmer helse, trivsel og læring og konsekvensen av dette i barnehager og skoler ▪ Bruke analyseverktøy for målrettede tiltak på system-/individnivå ▪ Sikre gode grunnleggende ferdigheter for alle 	OK	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Følge opp eierstrategien for kommunale bygg/eiendommer. Sikre god kvalitet på lys, lyd og luft. 	ES	X	X

▪ Ha tilstrekkelig renhold til å opprettholde godt inneklima.			
Sikre rett kompetanse for å ivareta en god kvalitet på kommunale tjenester			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Sørge for at ansatte får nødvendig kompetanseutvikling	OK	X	X
▪ Sørge for at ansatte har tilstrekkelig digital kompetanse		X	X
▪ Delta i regionale nettverk		X	X
Samarbeide tett med næringslivet og andre samfunnsaktører			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Samarbeide med næringsliv og andre samfunnsaktører for å gi variert opplæring	OK	X	X

9.5. Sikker, effektiv og bærekraftig kommune

I 2031 er det:	Dette skal oppnås ved å:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Har vi god kommuneøkonomi ▪ Er kommunen en attraktiv arbeidsplass ▪ Har kommunen tatt nye digitale muligheter i bruk ▪ Har kommunen utviklet innovative løsninger ▪ Har vi fornøyde innbyggere og næringsdrivende ▪ Har vi en god beredskap og et trygt samfunn ▪ Har kommunen ansatte med høy og relevant kompetanse ▪ Har vi redusert klimagassutslippene ▪ Er bærekraftig utvikling en prioritet i all kommunal virksomhet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ha et langsiktig perspektiv med fokus på bærekraft ▪ Ha en god og åpen dialog med innbyggere og næringsliv ▪ Jobbe kontinuerlig med samfunnsikkerhet og beredskap for å sikre liv, helse, miljø og infrastruktur ▪ Være en grønn drivkraft ▪ Videreføre satsing på digitale tjenester og innovative løsninger ▪ Basere beslutninger på forskning, erfaring og kunnskap i tillegg til lovgrunnlaget

Ha et langsiktig perspektiv med fokus på bærekraft			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Sikre innbyggerne gode levekår og likeverdige kommunale tjenester	Felles	X	X
▪ Være en attraktiv arbeidsplass med effektive rekrutteringstiltak	Felles	X	X
▪ Erstatte fossilbiler med el-biler ved nyinnkjøp	ES	X	X
▪ Samarbeide med andre for felles kompetanse/stordriftsfordeler	PA	X	X
▪ God økonomistyring		X	X
▪ Miljøfyrtårnsertifisere flere organisasjonsledd i kommunen	ES	X	X
▪ Utarbeide lokal handlingsplan for regional klima- og miljøstrategi	ES		X
▪ Videreutvikle og oppdatere ENØK-plan og gjennomføre tiltak		X	X
▪ Gjennomføre energimerking av kommunale formålsbygg		X	X
▪ Kartlegging og vedlikeholdsrapportering via IK-bygg for å ivareta kommunens bygg- og anlegg		X	X
Ha en god og åpen dialog med innbyggere og næringsliv			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
▪ Legge til rette for god kommunikasjon med innbyggere og næringsliv, både digitalt og ved personlige møteplasser	ES	X	X

Jobbe kontinuerlig med samfunnssikkerhet og beredskap for å sikre liv, helse, miljø og infrastruktur			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revidere kommunens overordnede ROS-analyse for beredskap ▪ Ha en oppdatert kommunal beredskapsplan ▪ Ha fokus på helse, miljø og sikkerhetsarbeidet i kommunen 	PA	X X X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revidere kommunens brannordning når ROS-analyse foreligger ▪ Oppdatere brannvesenets egen ROS-analyse ▪ Sikre ettersøk etter påkjørt og skadet vilt i tråd med lovverk 	ES	X	X X X
Være en grønn drivkraft			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Følge opp kravene i ny strategi for grønn innkjøpspolitikk 	Felles	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gjennomføre overvannstiltak som følge av økt nedbørmengde ▪ Fortsette prosjekt "oppdydding i mindre avløpsanlegg" - bedre vannkvalitet i vassdragene ▪ Videreføre miljøfyrtårnsertifisering av kommunehuset 	ES	X	X
Videreføre satsing på digitale tjenester og innovative løsninger			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ha fokus på økt digitalisering ▪ Delta i HIKT sitt porteføljeråd, sektorforum og forvaltningsteam 	PA	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Den digitale infrastrukturen er effektiv, trygg og pålitelig ▪ Tilstrekkelig og relevant IKT-utstyr for barn, elever og ansatte i barnehager, skoler og SFO ▪ Sørgje for at alle elever har egne digitale enheter ▪ Ha digitale systemer som sikrer at lovverk og forskrifter kan følges ▪ Ha IKT som et integrert verktøy i opplæringen av barn og unge ▪ Ha digitale systemer som sikrer at lovverk og forskrifter følges og kommunikasjon med hjemmet gjennomføres på en sikker og effektiv måte 	OK	X X X X X X	X X X X X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Innovasjon i tjenestene, særlig knyttet til økt utnyttelse av velferdsteknologi. ▪ Implementere IKOS-tavler og utarbeide tiltaksplan for implementering av lokale velferdsteknologiske løsninger som er kompatible med Sensio unity. ▪ Vurdere innføring av nytt turnussystem, forenkle og få oversikt ▪ Innføre DigiHelsestasjon 	HO	X X X X	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vurdere innføring av e-byggesak ▪ Bruke Sektorforum Samfunn, for å lære av andre kommuners digitaliseringsgevinster 	ES	X X	X X
Basere beslutninger på forskning, erfaringer og kunnskap i tillegg til lovgrunnlaget			
Tiltak:	Ansvar	2023	2024-26
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politiske saksfremlegg skal være godt utredet og gi de et godt beslutningsgrunnlag 	PA	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ha en forsknings-, erfarings- og kunnskapsbasert praksis 	OK	X	X
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opprettholde et arbeidsmiljø som stimulerer til faglig utvikling 	Felles	X	X

10. ØKONOMISKE RAMMER OG MÅLTALL

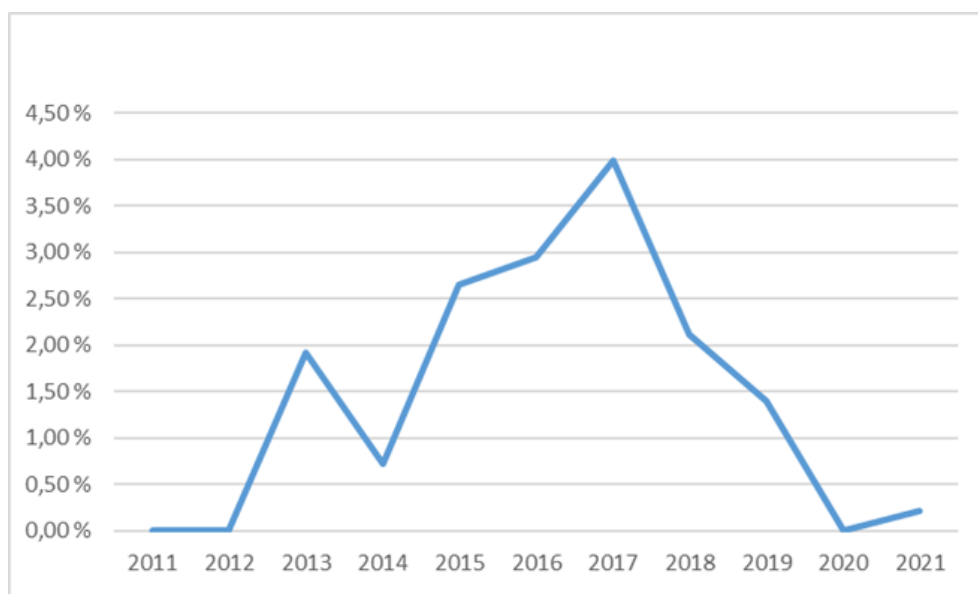
Kommuneloven § 14-2 pkt. c sier at kommunestyret skal vedta finansielle måltall for utvikling av kommunens økonomi. Dette er et punkt på lik linje med å vedta et budsjett eller økonomiplan. Det er viktig at kommunestyret selv har et eierskap og følger opp dette over tid. Det er presentert for kommunestyret forslag til nøkkeltall i oppstarten av budsjett prosessen som har dannet grunnlag for den økonomiske retning i kommunen. Det ble i 2021 valgt fire indikatorer og måltall for Nord Odal kommune.

Indikatorerne som er valgt gir informasjon om kommunens egenkapital, om lånegjeldsbyrden og det er valgt indikatorer som sier noe om overordnede økonomiske resultater i kommunen. Måltallene skal være styrende for fremtidige budsjetter og valg kommunestyret gjør. Dette skal være handlingsregler som styrer prioriteringer og valg som gjøres, på samme måte som bruk av oljepenger er i statsbudsjettet.

10.1. Fri egenkapitalgrad

Fri egenkapitalgrad er et uttrykk for handlingsrommet kommunen har og om kommunen har økonomiske muskler for å tåle svingninger eller uforutsette kostnader eller inntektstap. Denne indikatoren måles med å ta disposisjonsfondet i % av driftsinntektene. Hvor høy denne graden bør være vil være avhengig av hvilken situasjon kommunen står i med tanke på rente eksponering, store endringer i befolkningen og ikke minst om det er behov for, eller planlegges større omstillingsprosesser.

Egenkapitalen skal også kunne benyttes til investeringer slik at ikke dette må belånes fullt ut. En generell anbefaling er at disposisjonsfondet bør være på minst 10% av driftsinntekten under normale forhold. Grafen under viser en negativ utvikling i siste del av perioden og dette er et uttrykk for at de ekstra inntektene som har kommet ikke har blitt avsatt. En egenkapitalgrad på ca. 1-3 % er under normale omstendigheter lavt, og med tanke på høy lånegjeld økte rente og energi kostnader, samt dårligere resultatgrader denne bør styrkes.

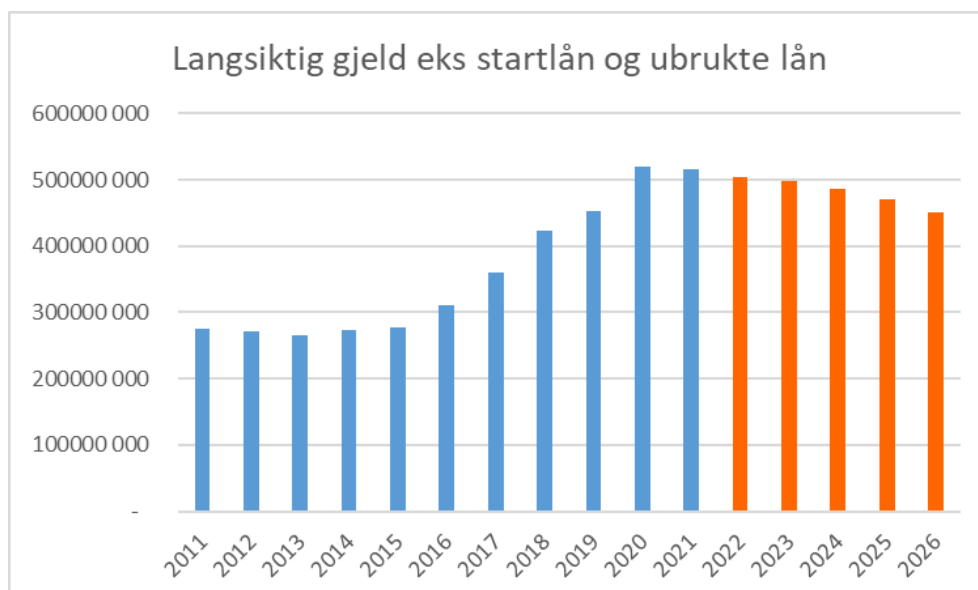
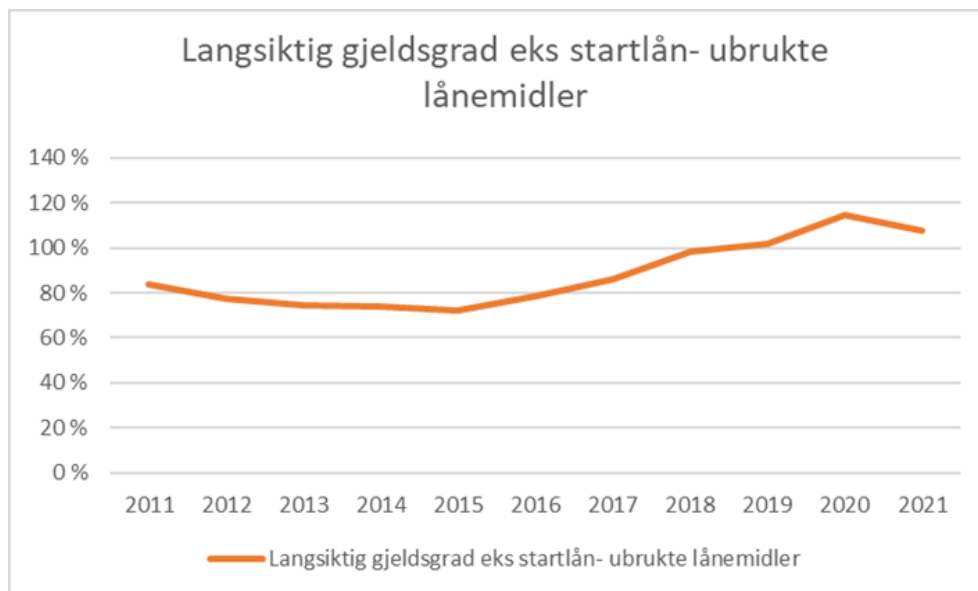

10.2. Langsiktig gjeldsgrad

Langsiktig gjeldsgrad: Her måles hvor høy lånegjeld kommunen har målt mot driftsinntektsnivået. Vi har valgt å korrigere for videre utlån og ubrukte lånemidler i denne indikatoren. Lånegjeldsgraden bør under normale forhold ikke overstige 50%, men kommunesektorens gjennomsnitt ligger på rundt 80%. Dette er en indikator som kan være vanskelig å sammenligne med andre, da den påvirkes i stor grad av om kommunen har tjenester satt ut i andre selskapsformer som IKS og andre selskapsformer. Andelen selvkostgjeld vil også kunne påvirke disse tallene. Men å ha eget mål over tid for egen kommune vil være nyttig for at ikke fremtidige forpliktelser skal bli for stor.

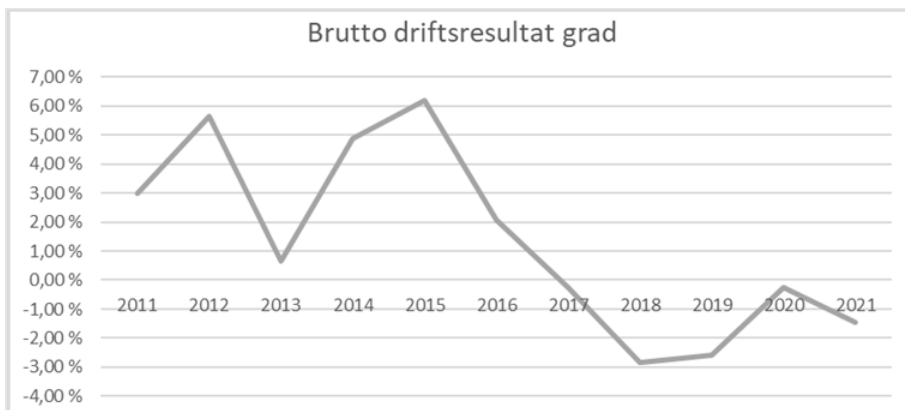
Ved høy gjeldsgrad vil finansforvaltningen være avgjørende for risikobildet. I finansrapportene som blir lagt frem ved de politiske rapporteringene i kapittel 7 kan man se at renterisikoen ved endring av renten med 1 % vil være stigende i årene fremover med den renteforvaltningen som lånene har i dag. Risikoen ligger på ca. 4,5-4,9 mill pr år fra 2023 og fremover. Det bør derfor gjøres noen valg for enten å øke graden av rentebinding, eller å øke egenkapitalgraden ytterligere for å kunne ha midler til å håndtere denne risikoen selv.

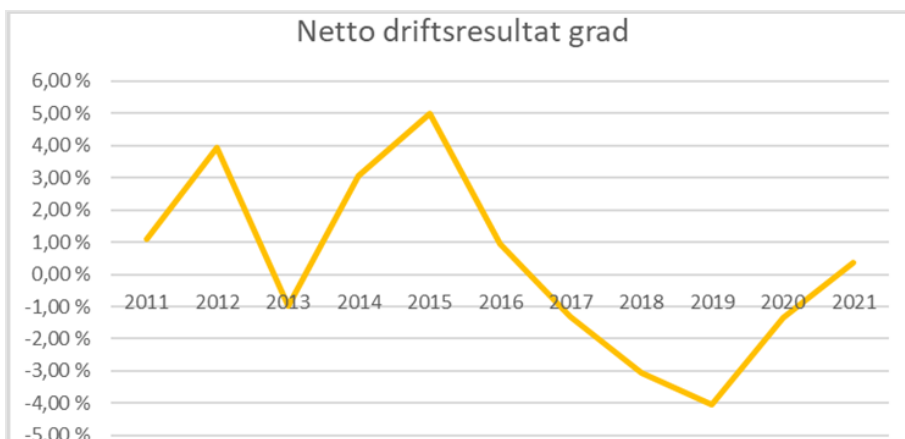
10.3. Brutto driftsresultat grad

Brutto driftsresultatgrad er et uttrykk for hvor mye som er igjen til å dekke netto finanskostnader og avsetninger. Denne indikatoren vil være påvirket av bundne midler slik som øremerkede midler o.l. Men det gir et godt bilde av resultatet av driften av de kommunale tjenestene som helhet. Nivået på dette måltallet vil også være påvirket av hvordan kommunen ellers er rustet økonomisk. Har man høy gjeldsgrad, så må brutto driftsresultatet også være høyere for å kunne betjene gjelden. Hvis kommunen også har store inntekter som kan svinge bør også dette måltallet økes eller være høyere enn normalen. Historisk har dette svingt i Nord Odal, som grafen over viser. Dette er et uttrykk for at man ikke har klart å tilpasse aktiviteten år for år, men tatt «skippertak» i enkelt år. Klarer man å styre virksomheten med et stabilt brutto driftsresultat over tid, vil dette kunne generere mer stabile og forutsigbare tjenester.

10.4. Netto driftsresultat grad

Netto driftsresultatgrad er uttrykk for hvor mye som er igjen til avsetninger av både bundne og frie fond. Nettodriftsresultat er brutto driftsresultat fratrukket netto finanskostnader, samt korrigert for avskrivninger. Nivået på dette måltallet vil også være påvirket av flere faktorer. Størst påvirkning er størrelsen på bundne avsetninger. Er det stor andel bundne avsetninger må måltallene være høyere. Ved normale forhold bør dette måltallet ligge på 1,75 % av driftsinntektene. Tidligere var anbefalingen 3%. Hvor høyt dette måltallet bør være avgjøres også av hvor stor fri egenkapitalgrad kommunen har. Har man høy egenkapitalgrad så kan måltallet settes rundt anbefalt 1,75%, mens hvis egenkapitalgraden er lav bør nettodriftsresultatgraden settes høyere. Som grafen viser, har netto driftsresultat svingt også fra år til år på lik linje med brutto driftsresultatet. Dette betyr at klarer man å ha stabilt brutto driftsresultat over tid, så vil nettodriftsresultat også være stabilt.

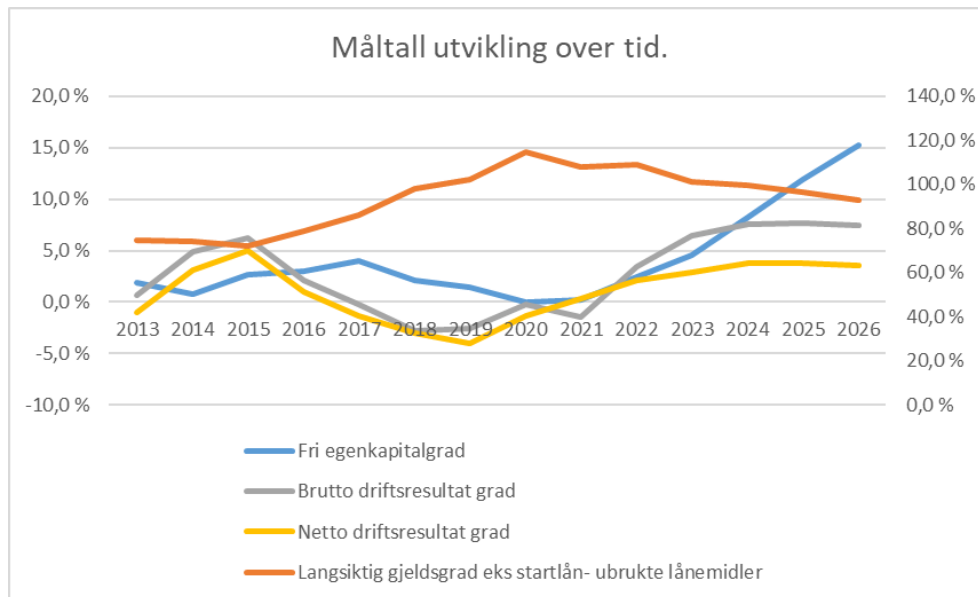

10.5. Måltallsutvikling historisk og planlagt

Denne grafen viser valgte måltall historisk frem til regnskap 2021 og budsjetterte forutsetninger i denne økonomiplan fremover. Med planlagte investeringer vil lånegjelden flate ut på et høyt nivå, resultat-gradene forbedres og komme opp på anbefalt nivå i slutten av perioden.

Kommunes frie egenkapital vil være på riktig veg, men likevel ikke nådd ønsket nivå for å kunne ha en sunn og bærekraftig kommune økonomi. Forutsatt at vi følger handlingsreglene som beskrevet i revidert økonomireglement, reduserer gjeldsgrad og øker kommunens frie egenkapitalgrad vil vi nå 3 av 4 målsettinger i planperioden.

Budsjetterte måltall i tabellen under viser at budsjettet legger opp til å ha 2 måltall over kritisk nivå og dette er lånegjeldsgraden og fri egenkapitalgrad, men de vil gå et steg i riktig retning i dette budsjettet. 1 måltall som netto driftsresultat budsjetteres i gul altså mellom kritisk og ønsket nivå.

Brutto driftsresultat budsjetteres i grønt, men det er flere store usikkerhetsfaktorer med risiko ved energi kostnader, rente nivå og generelt økte kostnader som kan påvirke denne i kommende periode.

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Avvik fra overordnet målsetting	Ønsket nivå	Kritisk nivå
Fri egenkapitalgrad	0,2 %	2,4 %	4,6 %	-5,4 %	10 %	5 %
Langsiktig gjeldsgrad eks startlån-ubrukte lånemidler	107,8 %	109 %	101 %	-21,4 %	80 %	90 %
Brutto driftsresultat grad	1,5 %	3,5 %	6,4 %	1,4 %	5 %	2 %
Netto driftsresultat grad	-0,3 %	2,1 %	2,9 %	-0,1 %	3 %	1,5 %

Utvikling langsiktig gjeld og forpliktelser historisk, jf. Kommuneleven § 5-7.

	2017	2018	2019	2020	2021
Pensjonsforpliktelser	634 952 481	665 283 539	694 265 639	665 857 113	634 463 550
Langsiktig gjeld	359 183 211	423 321 949	452 447 700	518 962 897	516 227 973
Vedlikeholdsetterslep			19 700 000	19 700 001	19 700 002
Miljø forpliktelser					
Sum langsiktig gjeld og forpliktelser	994 135 692	1 088 605 488	1 166 413 339	1 204 520 011	1 170 391 525

Langsiktig gjeld:

Langsiktig gjeld er lånegjelden kommunen har overfor sine låneinstitusjoner. Det er egne regler i kommuneloven som sier hva kommunen kan låne til.

Langsiktige forpliktelser:

Langsiktige forpliktelser er uttrykk for kostnader som kan komme i fremtiden på ett eller annet tidspunkt. Dette er estimerer på verdien pr i dag. Her kan det komme flere forpliktelser med tiden.

Pensjonsforpliktelser

Her synliggjøres forpliktelsen kommunen har overfor sine ansatte i fremtiden når det gjelder pensjonskostnader. Med vår pensjonsordning er mye av dette fondert opp med pensjonsmidler slik at kommunen har stor del av disse midlene avsatt hos pensjonsleverandøren.

Vedlikeholdsetterslep

Vedlikeholdsetterslepet kommer til uttrykk i bestilte rapporter på de anleggene vi eier, her vil både bygg, vei og andre anlegg kunne synliggjøres med et beløp som uttrykker om kommunen bevarer sine verdier eller om de forringes. For økonomiplan perioden er det lagt opp til 19,7 mill som vedlikehold for at byggene ikke skal ha bygningsmessige avvik på normalt vedlikehold.

Miljøforpliktelse

Miljøforpliktelsen vil være et uttrykk for potensielle kostnader for kommunen i fremtiden, her kan det være forhold som evt nedgravde søppelplasser, asbest i anlegg osv som kommer til uttrykk. Det blir jobbet mot å få oversikt på dette feltet. Pr nå er det ikke kjent noen risiko områder.

11. DRIFTSBUDSJETT**11.1. Økonomisk oversikt drift, jf. Kommuneloven § 5-6**

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
Økonomisk oversikt drift jfr KL§5-6	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	-215 291	-206 855	-217 681	-202 328	-201 671	-199 834
Inntekts- og formuesskatt	-127 221	-122 428	-127 960	-133 792	-133 792	-133 792
Eiendomsskatt	-14 914	-20 186	-27 391	-27 391	-27 391	-27 391
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-4 500	-2 727	-9 389	-17 789	-17 789	-17 789
Overføringer og tilskudd fra andre	-59 513	-50 652	-49 090	-46 871	-46 469	-46 354
Brukerbetalinger	-19 396	-18 891	-17 510	-17 510	-17 510	-17 510
Salgs- og leieinntekter	-37 960	-39 623	-42 590	-42 674	-42 674	-42 674
SUM DRIFTSINNTEKTER	-478 795	-461 362	-491 611	-488 355	-487 296	-485 344
Lønnsutgifter	256 922	247 179	253 987	251 188	250 405	249 488
Sosiale utgifter	58 529	50 430	57 058	56 380	56 202	55 963
Kjøp av varer og tjenester	118 427	110 010	110 240	109 388	107 218	107 041
Overføringer og tilskudd til andre	16 898	16 903	21 204	16 341	15 829	15 790
Avskrivninger	21 038	20 727	20 727	20 727	20 727	20 727
SUM DRIFTSUTGIFTER	471 814	445 249	463 215	454 024	450 381	449 009
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-6 981	-16 113	-28 395	-34 331	-36 915	-36 336
Renteinntekter	-2 892	-2 202	-5 002	-5 002	-5 002	-5 002
Utbytter	-2 016	-2 050	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	10 341	11 769	24 102	24 618	24 881	24 898
Avdrag på lån	20 914	19 500	21 000	21 389	21 859	22 103
NETTO FINANSUTGIFTER	26 347	27 017	38 000	38 905	39 638	39 899
Motpost avskrivninger	-21 038	-20 714	-20 727	-20 727	-20 727	-20 727
NETTO DRIFTSRESULTAT	-1 671	-9 809	-11 122	-16 153	-18 004	-17 164
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	1 500	1 370	1 480	1 590	1 650
Avsetninger til bundne driftsfond	8 117	2 395	4 007	2 007	2 007	2 007
Bruk av bundne driftsfond	-7 667	-4 378	-2 577	-2 577	-2 577	-2 577
Avsetninger til disposisjonsfond	0	10 571	12 771	21 171	21 171	21 171
Bruk av disposisjonsfond	-2 837	-278	-4 448	-5 928	-4 186	-5 087
Dekning av tidligere års merforbruk	4 058	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	1 671	9 809	11 122	16 153	18 004	17 164
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

11.2. Bevilgningsoversikt drift, jf. Kommuneloven § 5-4, første ledd

Bevilgningsoversikt drift jfr KL§ 5-4, første ledd	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd	-215 291	-206 855	-217 681	-202 328	-201 671	-199 834
Inntekts- og formuesskatt	-127 221	-122 428	-127 960	-133 792	-133 792	-133 792
Eiendomsskatt	-14 914	-20 186	-27 391	-27 391	-27 391	-27 391
Andre generelle driftsinntekter	-4 500	-2 727	-9 389	-17 789	-17 789	-17 789
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-361 926	-352 197	-382 421	-381 300	-380 643	-378 806
Sum bevilgninger drift, netto	333 908	315 356	333 299	326 242	323 001	321 744
Avskrivinger	21 038	20 727	20 727	20 727	20 727	20 727
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	354 946	336 083	354 026	346 969	343 728	342 471
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-6 981	-16 113	-28 395	-34 331	-36 915	-36 336
Renteinntekter	-2 892	-2 202	-5 002	-5 002	-5 002	-5 002
Utbytter	-2 016	-2 050	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	10 341	11 769	24 102	24 618	24 881	24 898
Avdrag på lån	20 914	19 500	21 000	21 389	21 859	22 103
NETTO FINANSUTGIFTER	26 347	27 017	38 000	38 905	39 638	39 899
Motpost avskrivinger	-21 038	-20 714	-20 727	-20 727	-20 727	-20 727
NETTO DRIFTSRESULTAT	-1 671	-9 809	-11 122	-16 153	-18 004	-17 164
Overføring til investering	0	1 500	1 370	1 480	1 590	1 650
Avsetninger til bundne driftsfond	8 117	2 395	4 007	2 007	2 007	2 007
Bruk av bundne driftsfond	-7 667	-4 378	-2 577	-2 577	-2 577	-2 577
Avsetninger til disposisjonsfond	0	10 571	12 771	21 171	21 171	21 171
Bruk av disposisjonsfond	-2 837	-278	-4 448	-5 928	-4 186	-5 087
Dekning av tidligere års merforbruk	4 058	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	1 671	9 809	11 122	16 153	18 004	17 164
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

11.3. Bevilget til drift, jf. Kommuneloven § 5-4, andre ledd

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
Bevilget til drift, linje 6	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Politikk og sentraladministrasjon	25 162	25 191	26 417	26 311	26 559	26 046
Oppvekst og kultur	102 900	101 931	99 186	96 415	94 497	94 474
Helse og omsorg	177 298	164 509	173 927	170 776	170 606	170 038
Eiendom og samfunn	28 532	25 962	23 912	22 883	21 483	21 328
Finans	15	-2 237	9 857	9 857	9 857	9 857
Sum fordelt	333 908	315 356	333 299	326 242	323 001	321 744

11.4. Netto driftsrammer

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
Netto rammer	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Politikk og sentraladministrasjon	25 120	25 161	26 387	26 281	26 529	26 016
Oppvekst og kultur	101 460	100 803	98 834	96 063	94 145	94 122
Helse og omsorg	176 406	163 554	168 240	165 089	164 918	164 351
Eiendom og samfunn	26 648	25 247	23 801	22 772	21 372	21 217
Finans	-329 634	-314 765	-317 262	-310 205	-306 964	-305 706
Sum fordelt	15	0	0	0	0	0

12. INVESTERINGSBUDSJETT

12.1. Bevilgningsoversikt investering, jf. Kommuneloven § 5-5, første ledd

Bevilgningsoversikt investering Jfr §5-5, første ledd (tall i hele 1000 kr)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	19 672	9 567	17 775	17 033	8 625	1 463
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 380	1 500	1 320	1 380	1 440	1 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	22 052	11 067	19 095	18 413	10 065	2 963
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 258	-1 525	-3 295	-3 167	-1 435	-73
Tilskudd fra andre	-7 836	-315	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-9 430	-17 300	0	0	0	-3 750
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-10 179	-6 935	-11 480	-13 866	-7 190	-1 390
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-30 703	-26 075	-14 775	-17 033	-8 625	-5 213
Videreutlån	11 947	0	25 000	25 000	25 000	25 000
Bruk av lån til videreutlån	-11 947	0	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 381	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 744	0	0	0	0	0
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-3 363	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	-1 500	-1 320	-1 380	-1 440	-1 500
Avsetninger til bundne investeringsfond	5 240	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	-450	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	8 225	16 958	0	0	0	3 750
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 450	0	-3 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	12 015	15 008	-4 320	-1 380	-1 440	2 250
Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0	0

12.2. Bevilget til investeringer

Investeringsbudsjett (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan		
	2023	2024	2025	2026
Til investeringer i anleggsmidler	17 775	17 033	8 625	1 463
<i>Fordelt slik:</i>				
POLITIKK OG ADMINSTRASJON				
OPPVEKST OG KULTUR				
200 - *IKT Oppvekst*	1 560	1 438	1 688	1 338
210/240 - Fagsystem for sikker saksbehandling (anskaffelse og impleme	100	0	0	0
247 - Uteområdet Sand barnehage Alt. 1	1 090	0	0	0
650 Mo barnehage - bruksendring brakker til permanente lokaler	1 175	0	0	0
HELSE OG OMSORG				
414 Legesenter utbedring lovbrudd	300	0	0	0
EIENDOM OG SAMFUNN				
650 - Modernisering av tekniske anlegg 2022	0	38	563	0
650 - 2024 Nytt kjøkkenavtrekk Milepelen 2022	0	125	0	0
650 Oppgradering Midtfløy kommunehuset 2021 2022	0	2 808	0	0
680 Ny mannskapsbil brannvesenet 2022	0	0	6 000	0
650 Industrihall Granerud	450	0	0	0
650 ENØK-tiltak varmeanlegg	125	375	375	125
650 Etterisolering fasade m/Solceller + vinduer Adm.hus	0	6 375	0	0
650 Gangbru Sandsfossen	1 875	0	0	0
650 Mosebo sprinkleranlegg	750	0	0	0
650 Oppgradering fortau Herredsvegen nordside	500	0	0	0
650 Sandbo sprinkleranlegg	0	875	0	0
670 Oppgradering Ottdammen	1 100	0	0	0
605 Leie til eie *	3 750	0	0	3 750
650 Sentrumsvegen - videreføring av prosjekt oppgradering	5 000	5 000	0	0

* Tiltaket Leie til eie står med utgift i 2026. Dette er fordi forventede salgsinntekter i 2026 avsettes til ubundet investeringsfond og tabellen viser kun utgifter. Sum fordelt til investering øverst i tabellen omfatter derfor ikke dette tiltaket i 2026.

200 - IKT Oppvekst

Investeringsbehovene innenfor IKT i barnehagene og skolene er samlet i et investeringstiltak. Tiltaket omfatter rulling av iPader i barnehagene og skolene, rulling av PCer i ungdomsskolen, behov for utstyr ifm. funksjonalitet i nytt oppvekstadministrativt system og rulling av digitale enheter for ansatte.

Barneskolene har behov for å investere i digital infrastruktur. Digitale tavler er nødvendig for å kunne møte morgendagens undervisningsformer. Det foreslås å sette opp to tavler per skoler per år til klasserommene er dekket.

Tilbud innhentet for oppsett av en tavle gir prisindikasjon på kr. 56 681,25 inkl. montering og mva. per tavle. Med flere tavler vil man få stordriftsfordeler mht. montering.

Det er behov for tilrettelegging av elektrisk anlegg i klasserom på ungdomsskolen til økt bruk av digitale verktøy.

210/240 - Fagsystem for sikker saksbehandling (anskaffelse og implementering)

Anskaffelse og implementering av fagsystem for sikker saksbehandling i oppvekstsektoren. Dette investeringstiltaket startet i 2022 og fullføres med denne bevilgningen. Summen ble varslet allerede i 2021-budsjettet.

Må ses i sammenheng med driftstiltak 076.

Kommunene i HIKT-samarbeidet har gått sammen om å anskaffe fagsystem for sikker saksbehandling i oppvekstsektoren.

247 - Uteområdet Sand barnehage Alt. 1

Det er utarbeidet en plan for å gjøre uteområde ved Sand barnehage mere variert og tilpasset barnas bruk og ønsker. Dette alternativet har med alle de foreslåtte tiltakene for å gjøre uteområdet i barnehagen, spennende, variert og tilpasset et barnetall med fullt belegg i barnehagene. Tiltaket omfatter følgende: Lavvo, nedgravde stubber og dekk, fjerning av asfalt, erstattet med plen.

Trappeamfi, klatrevegg, sklie i skråning ved Nordstun, en haug med tunell og sklie over, planting av trær, samt et gjerde som reduserer støy og innsyn og skaper skygge (samme type som mot NOAO), samt etablering av plutting, ballvegg og endret adkomst mot syd (lennsmannstomten). Det er lagt på en usikkerhetsmargin på 15 % ettersom det er mange detaljer og usikkert marked/prisutvikling. I tillegg er det innhentet pristilbud på

2023 - Lekehus

2024 - Huskestativ og redehuske

2024 - Huskestativ og redehuske

650 - Mo barnehage - bruksendring brakker til permanente lokaler

Dagens løsning med brakker fungerer bra og dekker behovet til Mo barnehage. Leiesummen er i dag kr 10 100 i måneden. Det klart rimeligste alternativet for å sikre nok areal til barnhagen fremover vil være å la brakkene stå permanent. Da må bygget tilfredstille krav fra arbeidstilsyn og krav etter plan- og bygningsloven. Det må derfor budsjetteres med midler til prosjektering, oppgradering og gjenkjøp av brakkene. Bygningsmessige tiltak er vanskelig å stipulere før det er prosjektert. Prosjektering kan ikke bestilles før det er vedtatt prosjektoppstart med en foreløpig ramme vedtatt.

414 - Legesenter utbedring lovbrudd

Kommunen har og vil de kommende årene, få en populasjon med flest eldre innbyggere. Oppgavene til legekantoret har blitt flere som følge av oppgavefordeling fra sykehus til kommune innen helsetjenester. Kommunen med fastlegene har ett betydelig større ansvar for pasientoppfølging. Legekantoret har lokaliteter som ikke oppfyller lovkrav. Dagens utforming truer sikkerheten til ansatte og pasienter, ettersom ansatte ikke har oversikt på venterommet fra resepsjon. I tillegg har ikke venterommet tilpasset HC toalett, noe som gir brudd på diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Lokalitetene for øvrig har også flere avvik som ble avdekket i nylig gjennomført vernerunde. Disse trengs utbedres, for ansattes helse, miljø og sikkerhet.

650 - Modernisering av tekniske anlegg 2022

U-skolen, Thorvald Meiers Minde og Sentralskolen er eldre bygg med gamle varmeanlegg. Det er behov for å oppgradere automatikken på disse slik at man sikrer godt inneklima med stabile innetemperaturen ved bla. brå værskifter. Det er komponenter som ventiler, shunter, pumper, termostatfølere og styringer som er tenkt utskiftet. Starte kartlegging i 2024 og jobbe med konkurransegrunnlag.

650 - 2024 Nytt kjøkkenavtrekk Milepelen 2022

I flg. Enøk tiltaksplan skal det i 2024 skiftes ut kjøkkenavtrekk Milepelen. Dette gir en besparelse i strømutfgifter som faller leietaker til gode, men også indirekte kommunen som utleier. Det er et mål å redusere unødig strømforbruk i ett større perspektiv.

650 - Oppgradering Midtfløy kommunehuset 2021 2022

Tiltaket innebærer oppgradering av midtfløyen i 2. etasje tilsvarende det som er gjort i de øvrige kontorlokalene i etasjen. Kostnadsoverslaget er utarbeidet på grunnlag av erfaringstall fra tidligere arbeid. Tiltaket lå opprinnelig inne for gjennomføring i 2023, det foreslås å utsette tiltaket til 2024

680 - Ny mannskapsbil brannvesenet 2022

Dagens mannskapsbil er fra 2002. Vedlikeholdskostnadene har økt og enkelte funksjoner er ute av drift, og for dyre å reparere. (Er erstattet med mer tungvinte løsninger som bruk av aggregat på klippeutstyr og lys)

Behovet for ny mannskapsbil er dermed nesten i tråd med vår utskiftningsplan på 25 år. Tiltaket er overført fra i fjor.

650 - Industrihall Granerud

Driftsavdelingen tok i 2021 over industrihall i Industrivegen 6 Granerud etter kommuneskogen KF. Bygget er av eldre dato og det er svært behov for en oppgradering og påkostning, jf. tidligere presentert dokumentasjon. Planen er å endre veggkonstruksjon med færre vindusåpninger og skifte vinduer til isolerte vinduer. Dette vil også redusere energi til oppvarming mye. Veggen er vurdert som kritisk. Det er også behov for asbestsanering før rivearbeider kan gjøres. Innsparing ENØK basert på 2 kr Kw/h eks. mva og ferdigstillelse første kvartal i 2023, deretter 3,5.

650 - ENØK-tiltak varmeanlegg

Varmeanlegg på Sentralskolen/u-skolen/Thorvald Meiers Minde har alle komponenter og rør som er + 50 år og det er behov for å gjøre noe med disse anleggene for å unngå lekkasjer og driftsstans på kritiske tidspunkt, eksempelvis bortfall av varmfordeling i bygget i januar. Det har på disse årene kommet nye krav til produkter som pumper og automatikk, slik at disse er mer energieffektive enn for 50 år siden. For å få stabile og energiøkonomiske anlegg er det derfor forslag om å bytte ut sentrale komponenter i disse anleggene. Det foreslås å ta dette over en 3 års periode slik at man får tid til å ta for seg ett og ett anlegg

650 - Etterisolering fasade m/Solceller + vinduer Adm.hus

Kommunehuset har en dårlig isolert veggkonstruksjon og i en rapport over mulige ENØK tiltak på bygget er det foreslått å etterisolere fasaden + skifte ut vinduer. Tiltaket har hatt lav prioritet ettersom det ikke var av de mest kostnadseffektive. Men det bildet har endret seg ettersom strømprisene har økt.. Det anbefales derfor å gjennomføre tiltaket. Innsparingspotensialet er beregnet ut fra en pris på kr 2/kWh i 2023 og kr 3,5/kWh i årene deretter. Dette tiltaket har også med ett solcelleanlegg på noen vegger, noe som vil gi kommunen en signaleffekt. Paybacktid på selve solcelleanlegget er 20 år, som kanskje er anlegges levetid. Slik sett så handler det også om vise vilje til å omstille seg i disse tider. Paybacktid på fasadetiltak er også over 20 år (avhengig av strømpriser), men her handler det også om nødvendig vedlikehold av dagens fasade. Tiltaket er beregnet til å redusere driftsutgifter på kommunehuset med kr. 207 000 årlig. (Det er to alternativer til dette tiltaket; med og uten solceller)

650 - Gangbru Sandsfossen

Ekstern bruinspeksjon beskriver gangbrua over Sandsfossen som dårlig. Dette er blant annet skoleveg for mange elever ved Sand sentralskole og det er nå gjort midlertidig sikringstiltak på rekkverk. Selve borddekke på brua ser ok ut men trebjelkene disse ligger på har råteskader. Under bjelkene ligger det 2 jernbjelker som sikrer bæringen foreløpig men det er ett tidsspørsmål før det skjer noe med trebjelkene og da bordkledning slik at bru ikke blir farbar. Brua er stengt for snøbrøyting med tyngre utstyr og må derfor måkes for hånd. Tiltaket innebærer å rive eksisterende bru ned til jernbjelkene og bygge opp med treverk på nytt. Tiltak må/bør gjøres ved skolefri i perioden 17 juni til 13 august.

650 - Mosebo sprinkleranlegg

Mosebo og Sandbo er de røde byggene i risikoanalyse brann. Mosebo er ett bosenter for eldre med 20 leiligheter. I forhold til beboergruppe og avstand til brannstasjon så vil sprinkling heve brannsikkerheten på bygget, og da særlig på natt med lav bemanning og ett større antall eldre beboere.

650 - Oppgradering fortau Herredsvegen nordside

Gangfelt langs herredsvegen nordside i ferd med å gå i oppløsning grunnet dårlig bæreevne. Dette gir blant annet utfordringer for universell utforming og det er nå nødvendig å gjøre noe med dette. Tanken er å forbedre bæreevne og legge nytt toppdekke. Dette er ett synlig behov for tiltak i Sand sentrum, som fort kan gå utover omdømme dersom det står ugjort.

650 - Sandbo sprinkleranlegg

Mosebo og Sandbo er de røde byggene i risikoanalyse brann. Sandbo er ett bosenter for eldre med 32 leiligheter. I forhold til beboergruppe så vil sprinkling heve brannsikkerheten på bygget, og da særlig på natt med lav bemanning og ett større antall eldre beboere.

670 - Oppgradering Ottdammen

Safe Control Engineering AS har på oppdrag fra Nord-Odal kommune utført hovedinspeksjon av Ottdammen. Den avdekket skader med betydning for bæreevne, sikkerhet og framtidig levetid. Erosjon og utvasking, kombinert med dårlig utførelse har medført brudd i betongkonstruksjonen. Deler av betongrammen i flomløpet har kollapset, og større brudd og sprekker på øvrige betongelementer i dette området er registrert. Videre er det registrert flere skader og mangler på luken. Her er det avdekket råte og korrosjonskader på elementene. Dette bør utbedres for å forhindre lokal kollaps. Safe Control har også gitt kostnadskalkylen på anbefalt tiltak. Dette bør gjennomføres innen 1-3 år. Tiltaket innebærer en midlertidig nedtapping av Ottdammen med ca 2,3 m.

605 - Leie til eie

Kommunen eier tomta Øvre Halmhaugveg 9 på 1700m², regulert for tre boenheter med en samlet utnyttelsesgrad på ca 400 m². Kommunen kan selge tomta med opsjon om at kommunen kjøper en leilighet som benyttes til leie til eie. Dersom boligen ikke erverves til boligformål, men til leie til eie vil utbygger ikke kunne motta husbanktilskudd til dette. Leietaker kan imidlertid motta startlån om leietaker er i målgruppen. Barnefamilier har prioritet. Målet er at leietaker kan kjøpe boligen tilbake i løpet av en avtalt periode, foreslått 3 år til samme pris som kommunen ga i utgangspunktet. Prisstigningen på boligen vil da utgjøre leietakers egenkapital.

650 - Sentrumsvegen - videreføring av prosjekt oppgradering

Det er igangsatt et prosjekt for oppgradering av Sentrumsvegen i Sand sentrum. Første etappe er utbedring av kulvert. Skal prosjektet videreføres med etappevis oppgradering må det avsettes midler.

13. KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER

- Hva skal den enkelte virksomhet bidra med?

13.1. Politikk og sentraladministrasjon

Administrasjonen understøtter folkevalgte ved å tilrettelegge politiske møter på en god og effektiv måte, legge frem gode beslutningsgrunnlag/saker til politisk behandling og gjennom dialog fremme samhandling og gjensidig tillit.

Sentraladministrasjonen består av to stabsavdelinger; HR, stab og service og Odal økonomikontor (interkommunalt). Begge ivaretar sentral infrastruktur og fagsystemer knyttet til saksbehandling, arkiv og økonomirapportering, og er viktige støttefunksjoner for virksomheten og dens ledere/medarbeidere.

13.1.1. Ansvar og organisering

Under dette området er det fokus på tjenester til kommunens innbyggere og alle kommunens andre tjenesteområder. Dette området har også hovedansvaret for å ivareta samarbeidet med de folkevalgte.

Det er viktig med et godt samarbeid mellom kommunens folkevalgte og administrasjonen. Det er ikke alltid lett å vite hvor ulike oppgaver hører hjemme. Det er kommuneloven som legger rammene for hvordan fordelingen av oppgaver er mellom folkevalgte og administrasjon. Nord-Odal kommune har presisert og synliggjort dette i delegeringsreglementet.

Kommunestyret gir føringer til administrasjonen via vedtak. Særlig viktig her er kommunens handlings- og økonomiplan, samfunnsplan og arealplan. Den jevnlige dialogen mellom kommunens politiske ledelse (ordfører og varaordfører) og kommunedirektøren er også viktig. Kommunestyret følger opp om føringene følges blant annet ved at det fattes vedtak lages planer for gjennomføringer av ulike revisjoner. Kontrollutvalget har ansvaret for å følge opp revisjonene og gi tilbakemelding til kommunestyret.

13.1.2. KOSTRA-sammenligninger

Indikator	Egen kommun e 2019	Egen kommun e 2020	Egen kommun e 2021	Kotra gruppe 1 (fra 2021)	Gj. Sn. Fylke (Innlande t)	Landet u / Oslo
Netto driftsutg pr innbygger F120 Administrasjon	4 125	4 198	5251	4 140	3 992	3 991
Netto driftsutg pr innbygger F110 Revisjon og kontroll	199	262	303	166	152	102
Netto driftsutg pr innbygger F100 Politisk styring	493	408	510	544	476	420
Netto driftsutg pr innbygger F390/393 Tilskudd til kirken	647	649	660	656	620	574

Administrasjon (funksjon 120) inneholder mange ulike kostnader. Under dette punktet ligger det kostnader knyttet til hele kommunen. Kostnader til administrative leder (ledere som leder andre ledere) føres her. Den delen av ledelse som utgjør faglig ansvar føres ikke her.

I tillegg til ledelse ligger det utgifter knyttet til kommunens stab og støttefunksjoner her. Det vil i stor grad si kostnader knyttet til økonomikontoret, personal og servicekontoret. Videre føres kostnader knyttet til fellesfunksjoner også her. Det innebærer at mange av kostnadene knyttet til IKT ligger på dette området.

Det er en økning på dette området fra 2020 til 2021. Det er ingen enkelt kostnad som gjør dette, men det er økning innenfor alle kommunens tjenesteområder knyttet til denne funksjonen.

Revisjon og kontroll (funksjon 110) knytter seg i til kostnader i forbindelse med kontrollutvalgets oppfølging av kommunens drift. Det lages en plan for tilsyn, forvaltnings – og regnskapsrevisjoner. Her variere kostnadene ut ifra hva kommunestyret har vedtatt av forvaltningsrevisjoner og tilsyn. Utgiftene til regnskaprevisjon er forholdsvis like år for år.

Politisk styring (funksjon 100) knytter seg til kostnader i forbindelse med opplæring og møtevirksomhet for folkevalgte. I 2020 var det noe lavere kostander på dette området. Det har sannsynlig sammenheng med at det i denne perioden ble nesten alle møter gjennomført digitalt. Det var også mindre sentrale samlinger dette året.

Tilskudd til kirken (funksjon 390 og 393). Ifølge lov om tros- og livssynssamfunn har kommunen økonomiske forpliktelser over for kirken ved at den skal gi tilskudd til kirkens virksomhet blant annet til drift og vedlikehold av kirkebygg. Kommunen innvilger dermed årlig tilskudd til Odal Fellesråd. Dette gjøres etter innspill fra behov meldt inn av fellesrådet.

13.1.3. Prioriteringer og økonomi

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto ramme	25 120	25 161	26 387	26 281	26 529	26 016

13.1.4. Driftstiltak

Valgte driftstiltak (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	
100 - streaming av politiske møter ved bruk av firma	80	80	80	80	
100 Politisk organisering- endre KS - økonomisk konsekvens av vedtatt endring	0	-163	-163	-163	
122- Innvilge 2x20% permisjon	-91	0	0	0	
126 - Vedtak lærlinger kommunestyret	145	511	513	0	
150 Hedmark IKT - økte kostnader	438	438	438	438	
150 Integrasjon Websak -Visma HRM	146	40	40	40	
163 Odal fellesråd lønns- og prisvekst	131	131	131	131	

100 - Streaming av politiske møter ved bruk av firma

Leie av firma for å streame møter.

Om vi skal ha fast utstyr må vi trolig på et fast sted og da må vi si noe om hvor. Det er nok

utfordrende å plassere det på Milepelen. Om det skal monteres fast utstyr er Glenna per nå det mest aktuelle lokalet. Da det ikke er så godt egnet for publikum er erfaringen at det er en fordel å ha møter i Milepelen.

100 - Politisk organisering – økonomisk konsekvens av vedtatt endring.

Kommunestyret vedtok i sak /22, den 26.10.2022 endring i politisk organisering. Endringen trer i kraft etter kommunestyrevalget i 2023. Det er i 2023 redusert effekt av innsparingen, mens det fra 2024 blir helårseffekt. Vedtatt ks gjelder 1 år.

122 - Innvilge 2*20% permisjon

Over flere år er det 2 ansatte som har hatt 20% permisjon, antas at det fortsetter.

126 – Vedtak lærlinger kommunestyret

Kommunestyret har vedtatt at inntak av antall lærlinger skal økes med 6 hvert år fremover. Det er lagt inn 3 ekstra lærlinger fra august 2023. Vedtaket er ettårig, men intensjonen er at det skal gjelde hele planperioden.

Vi har samarbeid med Innlandet opplæringskontor. De utfører en del av opplæringen og vi deler tilskuddet med dem.

Kostnad lærling 2 års lærlingetid 389 000,-.pr.mnd kr. 32 417,-.

30 %58 350

40 %77 800

50 %97 250

80 %155 600

Samlet lønnskostnad for to år389 000

Tilskudd ca 4200 per mnd. per lærling.

I tillegg kommer utgifter til sosiale kostnader.

150 - Hedmark IKT – økte kostnader.

Det er lagt inn mer midler til prosjektering/investering i HIKT sitt budsjett. Det er i tillegg lagt inn økte pris- og lønnskostnader. Dette fører til en økning av kommunens kostnader for 2023. Det var budsjettet for lavt i 2022 i tillegg.

150 - Integrasjon Websak – Visma HRM

Integrasjon mellom websak og Visma HRM- vil medføre enklere arkivering. Det vil da kunne jobbes frem bedre løsning for signering og føring av alle arbeidsavtaler. Kommunen har et stort antall arbeidsavtaler som per i dag medfører mye arbeid. Ved å digitalisere denne prosessen vil den bli sikrere og mer effektiv. Effektivisering både for ledere, lønn og arkiv. Sikrer dokumentfangst.

163 - Odal Fellesråd lønns- og prisvekst

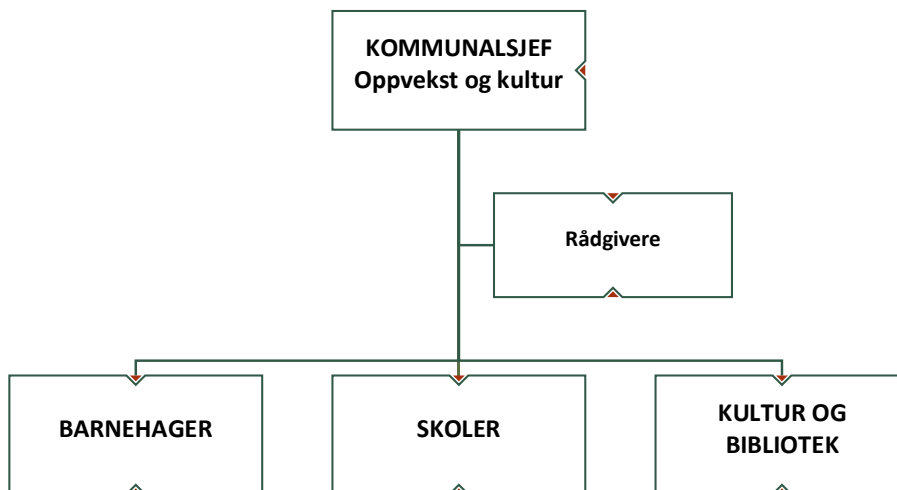
Fellesråd har lagt inn 4% lønns- og prisvekst

13.2. Oppvekst og kultur

13.2.1. Ansvar og organisering

Kommunalområdet Oppvekst og kultur består i hovedsak av lovpålagte og rettighetsbaserte tjenester. Noen av tjenestene, som barnehage og SFO gis etter søknad og vedtak om plass. Tjenestene skal være bærekraftige og sikre kvalitet i henhold til lovverk. Tjenestene skal sikre god opplæring og trygge, gode barne-/elevmiljøer.

Oppvekstreformen krever omstilling og utstrakt samarbeid på tvers av ansvarsområder. Oppvekst og kultur består totalt av 107 årsverk fordelt på 126 ansatte.

Innenfor ansvarsområdet oppvekst står kommunen ovenfor store utfordringer når det gjelder endring i demografi, med færre barn og unge. Dette har pågått over tid, og vil ifølge prognoser fortsette. Det gjør at det må tenkes nytt for å sikre bærekraft både økonomisk, pedagogisk og strukturelt for å gi barn og unge god kvalitet i lek og læring og for å sikre godt barne- og elevmiljø. Det må jobbes for at kommunen har rett og tilstrekkelig kompetanse for å sikre kvalitet i henhold til lovverk. Nord-Odal har interkommunalt samarbeid på områdene PPT, barnevern, kulturskole og voksenopplæring.

Frivillig sektor og kulturlivet i bygda er blomstrende. Kommunen er med og legger til rette, blant annet gjennom utleie av lokaler og fasilitering av kulturkalender der kulturlivet selv kan melde inn aktivitet og innbyggere kan finne kulturtilbud de ønsker å delta på. Kommunalområdet Oppvekst og kultur har ansvar for priser og stipend på området. Kommunens bibliotek Samling fungerer både som formell og uformell arena med varierte tilbud til alle alderssegment.

13.2.2. KOSTRA-sammenligninger

Barnehage

Kostratallene for området viser at netto driftsutgifter til barnehage (pr. innbygger 0-5 år) i Nord-Odal er lavere enn både sammenlignbare kommuner (kostragruppe 1), gjennomsnitt for Innlandet og landsgjennomsnittet. Barnehagene i kommunen driftes kostnadseffektivt. Barnehagene er bemannet i samsvar med antall barn som har rett til barnehageplass for å kunne drifte i henhold til vedtatt budsjett. Kommunen har tre barnehager / barnehagebygg. Med dages barnetall og fremtidig prognose er det plass til alle barn i barnhagealder om man går fra tre til to bygg.

Skole

Driftsutgifter per elev i grunnskolealder ligger betraktelig høyere enn både sammelignbare kommuner (kostragruppe 1), Innlandet og landsgjennomsnittet. Kostnad pr. elev har i tillegg gått opp fra 2020 til 2021. Grunnen til dette er sammensatt, men en av årsakene er at det blir færre elever og derav blir kostnaden høyere fordelt per elev. At skole i Nord-Odal driftes dyrt er også sammenheng med at kommunens om lag 470 elever er fordelt på tre fullverdige skoler med to SFO-ordninger.

Også andelen elever i grunnskolen som får spesialundervisning er høyere, og derav også dyrere enn kommuner vi kan sammenligne oss med (kostragruppe 1), gjennomsnitt for Innlandet, og også gjennomsnittet for landet. Årsaken til dette er sammensatt. Her samarbeides det tett med Odal PPT for å finne riktig nivå på andel spesialundervisning og vedtak, samt at det sees på tidlig og forebyggende innsats. Andelen elever med spesialundervisning har variert noe fra år til år, med en liten nedgang fra 2020 til 2021.

Kultur

Netto driftsutgifter til kultur i Nord-Odal har vært stabile gjennom 2020 og 2021. Det jobbes hardt for å få mest mulig ut av budsjetterte midler. Det er stor aktivitet i frivillighet, idrett og kultur i Nord-Odal. Besøk i kulturhus generelt har gått ned etter korona, men kommunens innbyggere er flinke til å slutte opp om lokale kulturarrangement. Kultur har utarbeidet en kulturkalender til bruk for både lokale arrangører og innbyggere. Kultur står for utleie av kommunens lokaler til frivilligheten, herav er det også subsidiert hall-leie til kommunens barn og unge. Kostratallene viser at utlån fra folkebibliotek per innbygger har gått ned fra 2019, og ligger under snittet for andre kommuner, både sammenlignbare kommuner, i Innlandet og nasjonalt. Dette skyldes blant annet registreringen og at vi tidligere tidligere har hatt mer fast samarbeid med skolene. Biblioteket har i det siste hatt stort fokus på lesestimuleringsprosjekt med skolene, noe som ikke kommer med i kostra-tallene. I tillegg er bruk av bibliotekrommet endret. Bibliotekets aktivitetsnivå handler om mye mer enn rene utlånstall, for eksempel besøkstall og antall arrangement. Besøkstallene har økt mye etter åpning av Samling.

13.2.3. Prioriteringer og økonomi

Oppvekst og kultur har en budsjetttramme for 2023 på 97 496 000 kroner. Kommunalområdets ramme er vesentlig redusert de siste årene. For å møte både nåværende og framtidige utfordringer, både med tanke på økonomi, kompetanse og læringsmiljø må det strukturelle endringer til. Barnetallene har sunket over lang tid, og det er lite som tyder på at det vil gå over. I takt med dette er også budsjettene for området lavere. Oppvekst og kultur har hatt flere runder med nedbemanning og det er nå i hovedsak strukturelle grep som gjenstår for å komme på utgiftsnivå med andre, sammenlignbare kommuner.

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto ramme	101 460	100 803	98 834	96 063	94 145	94 122

13.2.4. Driftstiltak

Valgte driftstiltak (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan		
	2023	2024	2025	2026
* 280 Budsjett fra Odal barnevern 2023	-1 089	-1 089	-1 089	-1 089
200 - Oppvekstreform/barnevernreform	1 100	1 100	1 100	1 100
211/212 - Endre i KS styreOrganisasjonsendring, skole (1.-4.trinn på Sand og 5.-10.trinn i Mo)	0	-1 129	-2 710	-2 710
211/212 - Endring av SFO-tilbud, KS ettårs virkning	0	-208	-500	-500
211/212/213 - Reduksjon kontaktlærere	-164	-164	-164	-164
211/212/213/242/247 - Endring i ledelsesstruktur, barnehage og skole	-1 507	-2 399	-2 399	-2 399
213 - Overgang fra PC til Chromebook u-skolen	-23	-68	-113	-135
242//247/640/650 - Samlokalisering Møllerbakken og Sand barnehage	-504	-1 114	-1 114	-1 114
259 - Sommerjobb ungdom (videreføring)	38	38	38	38

280 Budsjett fra Odal barnevern 2023

Mottatt budsjett for 2023 legges inn som tiltak for å synliggjøre endringen mot budsjett 2022.

200 – Oppvekstreform/barnevernreform

Med oppvekst-/barnevernreform legges mer ansvar over på kommunen ift. det forebyggende arbeidet med barn og unge.

211/212 – Endret i KS-styret: Organisasjonsendring, skole (1.-4. trinn på Sand og 5.-10. trinn i Mo)

Tiltaket innebærer fortsatt skole både på Sand og i Mo. Trinnene organiseres henholdsvis med 1.-4.trinn på Sand og 5.-10.trinn i Mo. Dette innebærer en reduksjon i årsverk og reduksjon på SFO i form av årsverk og driftskostnader. Reduksjon av kostnader på SFO er anslått ut fra KOSTRA-tall og er synliggjort på 212. Kommunestyret vedtok at tiltakene gjelder 1 år.

Dette vil opprettholde kvaliteten i skole, styrke fleksibiliteten, større fagmiljø og gi en økonomisk besparelse for både skole og SFO, samt øke muligheten for rekruttering av nye lærere. For elevene vil det kunne gi flere vennerelasjoner og en bedre opplæring. Noen vil oppleve lenger reisevei til skolen og noen foreldre vil oppleve lenger kjørevei til/fra SFO.

Det er kun beregnet mulig innsparingspotensialet for ansvarsområde Oppvekst og kultur. Dette betyr altså at innsparingspotensialet for ansvarsområde Eiendom og samfunn vil komme i tillegg.

211/212 – Endring av SFO- tilbud, KS ettårs virkning

Tiltaket innebærer en reduksjon i SFO-tilbudet gjennom reduserte åpningstider hver dag og en reduksjon av antall dager i henhold til skoleruta (fra 220 til 190 dager). Denne saken krever vedtak fra Kommunestyret, noe som betyr at det er usikkerhet i tallene i forhold til hvilke vedtak som fattes. Kommunestyret vedtok at alle tiltak gjelder kun 1 år.

211/212/213 - Reduksjon kontaktlærere

Tiltaket innebærer en reduksjon av det totale antallet kontaktlærere. Konsekvens av dette er at kontaktlærerne må følge opp flere elever.

211/212/213/242/247 - Endring i ledelsesstruktur, barnehage og skole

Dette tiltaket endrer ressursene som brukes til ledelse barnehage og skole. Tiltak innebærer:
- Endring i barnehageledelse, et årsverk styrer for de to barnehagene Møllerbakken og Sand

- Endring i skoleledelse, et årsverk rektor og 1,5 årsverk assisterende rektor
Tiltaket kan velges alene.

Dersom man velger enten tiltak 088 eller 111, så må dette tiltaket også velges, da ledelse ikke er lagt inn i de andre endringstiltakene.

Konsekvenser: Utfordrende å bygge laget rundt barnet/eleven (færre som kan delta i mer tverrfaglig samarbeid for eksempel fagteam/ressursteam). En slik ledelsesmodell innebærer at det blir mindre daglig tilstedeværelse for styrer/rektor på den enkelte enhet og de konsekvenser dette gir for både elever, foreldre og lærere. Daglig tilstedeværelse av ledelse blir ivaretatt av assisterende styrer/assisterende rektor.

213 - Overgang fra PC til Chromebook u-skolen

En mulig overgang fra PC til Chromebook for elevene. Et slikt tiltak vil ikke ha konsekvens for elevens læring, men vil sannsynligvis kunne gi reduserte driftsutgifter for skolen. Tiltaket er usikkert, da vi ikke vet hva ev. driftskostnader vil havne på - samt at det er prosesser og veier som må gås opp med HIKT ved et slikt tiltak. Denne overgangen må skje over 3 år dersom den iverksettes.

242/247/640/650 - Samlokalisering Møllerbakken og Sand barnehage

Dette tiltaket innebærer at Møllerbakken barnehage samlokaliseres med Sand barnehage.

Dette betyr følgende for oppvekst som rammeområde:

- Reduksjon årsverk bemanning, dersom antall barn er slik vi vet per nå. Dersom antall barn blir flere enn det vi vet per nå, så vil ikke dette være mulig å gjennomføre.
- Pedagogisk og administrativ gevinst i form av større fleksibilitet, samlet ledelse- og pedagogiske ressurser og større fagmiljø.
- Flere muligheter til vennerelasjoner for både mht til alder og utviklingsnivå noe som er viktig i barnehagen, men også for overgangen til skole
- Økt trygghet, for både barn og foreldre, med mer stabil drift (personale)

For drift og renhold: Kostnader til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunal eiendomsmasse henger nøye sammen med antall kvadratmeter bygningsmasse kommunen har. Det er derfor viktig med arealeffektivitet. Dersom det ikke lenger er behov for Møllerbakken barnehage viser tiltaket innsparingspotensial i forhold til dagens drift. I tillegg kommer fremtidige innsparinger på større vedlikeholdstiltak, og eventuelle inntekter fra salg av bygget. Det er beregnet innsparing av 26,66 % renholdsstilling og vil medføre deloppsigelse, men ingen reduksjon av stillinger på driftsavdelingen. Forutsetning i tallene er 70 % reduksjon i utgifter ved at bygget står tomt ut 2023, for videre avklaringer rundt gjenbruk/salg. Tall for 2024/2025 og 2026 forutsetter salg innen utgangen av 2023.

259 - Sommerjobb ungdom (videreføring)

Tiltaket er en oppfølging av verbalforslag 30 i budsjettvedtaket for 2021:

30. Kommunestyret ber administrasjonen i løpet av våren finne løsninger som gjør det mulig å tilby ungdommer kommunale sommerjobber. - tilbud om sommerjobb til ungdommer i Nord-Odal.

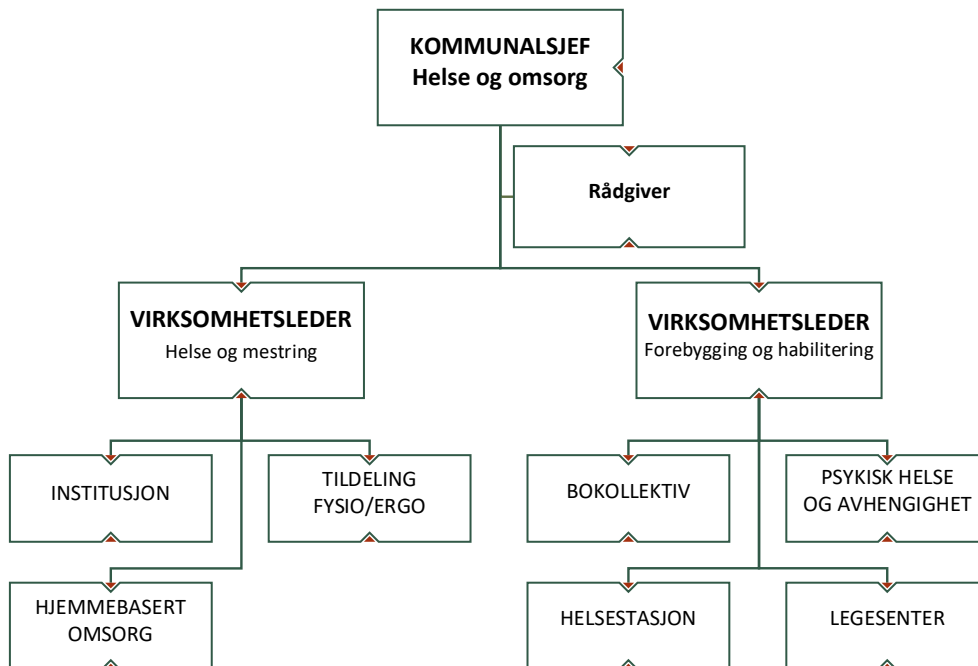
13.3. Helse og omsorg

13.3.1. Ansvar og organisering

Kommunalområdet helse og omsorg omfatter kommunale helse-, sosial- og omsorgstjenester til innbyggere i alle aldre. Kommunalsjef Helse og omsorg har det overordnede ansvaret for helse- og

omsorgstjenestene. Kommunalområdet er fra 01.11.2022 delt opp i to virksomhetsområder med hver sin virksomhetsleder direkte underlagt kommunalsjef.

Tjenestene på kommunalområdet Helse og omsorg er i all hovedsak lovpålagte og rettighetsbaserte, og ytes etter søknad og vedtak på tjeneste. Helse og omsorgstjenestene i kommunen skal være bærekraftige og sikre innbyggerne gode levekår og likeverdige tjenester. Nasjonale reformer og omstillinger har gitt kommunen et tydeligere og større ansvar for befolkningens helse. Forskyvning i ansvar fra spesialisthelsetjenesten til kommunale helse og omsorgstjenester krever økt behov for kompetanse i framtiden.

Kommunen skal legge til rette for god helse gjennom å forebygge og behandle sykdom og sikre likeverdige muligheter for helsefremmende aktivitet, fellesskap og samfunnsdeltakelse for innbyggere i alle aldre. Helse- og omsorgstjenestene i kommunen står ovenfor store utfordringer når det gjelder endring i demografi med flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Det er en viktig målsetting at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig. Dette forutsetter en kultur hos de ansatte og holdninger i samfunnet som fremmer egenomsorg, mestring og brukermedvirkning. Dette må kombineres med oppbygging av hjemmebaserte og ambulante tjenester, bruk av velferdsteknologiske løsninger og nye måter å jobbe på. Det kreves bred og tverrsektorielt samarbeid for å utvikle et aldersvennlig samfunn med et differensiert bo- og tjenestetilbud.

13.3.3. Prioriteringer og økonomi

Helse og omsorg har 204 årsverk og en ramme for 2023 på 166 640 millioner kroner. KOSTRA sammenligningene tydeliggjør behovet for at kommunens fokus må dreies fra pleie og reparere til i større grad jobbe forebyggende og helsefremmende i helse- og omsorgstjenestene. På denne måten kan vi utsette og redusere framtidige behov for tjenester. For å møte framtidens utfordringer med en økende andel eldre med behov for helse – og omsorgstjenester, må kommunen legge til rette for at flere eldre kan bo lenger i eget hjem.

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto ramme	176 406	163 554	168 240	165 089	164 918	164 351

13.3.4. Driftstiltak

Valgte driftstiltak (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	
* 302 Krisesenter	718	718	718	718	
* 302 Legevakt	380	380	380	380	
* 383 Halmhaugen: Økt tjenestebehov enkelbeboere	1 306	639	567	0	
* 384 Bortfall av refusjoner ressurskrevende	650	650	650	650	
* 400 Hjelpemiddellager	432	432	432	432	
* 400 VTA plasser	181	181	181	181	
* 414 Norsk helsenett	373	373	373	373	
* 430 Husleie NAV	270	270	270	270	
AP Økt tilskudd frivilligsentral	100	0	0	0	
AP Økt tilskudd leger	1 500	0	0	0	
Forprosjekt - Samlokalisere heldøgns omsorg	0	-945	-1 891	-1 891	
Forprosjekt Helse og omsorg - Strukturendring botjenester	0	-378	-1 134	-1 134	
Helse og omsorg: Mindre bruk av overtid	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585	
Helse og omsorg: Ressurskrevende brukere - økt innslagspunkt	340	340	340	340	
312 NOS 3 etg. Reduksjon av årsverk turnusendring	-508	-508	-508	-508	
313 NOS 2 etg. Reduksjon årsverk turnusendring	-1 615	-1 615	0	0	
314 Kjøkken - nytt utstyr og økning matvarepris	80	60	60	60	
314 Kjøkken - Økning budsjett ferievikar	50	50	50	50	
360 Hjemmetjeneste Mo Reduksjon utgifter fastlønn, end	-479	-479	-479	-479	
360 Hjemmetjenesten: Leasingavtale el-biler	250	760	760	760	
381 Storbråten Reduksjon stilling	-78	-78	-78	-78	
384 Garvikåsen justering utgiftsbehov lovpålagte tjeneste	245	245	232	232	
450 Kommunalt tilskudd frivilligsentral	215	215	215	215	

* 302 - Krisesenter

Interkommunalt samarbeid om krisesenter, underbudsjettert foregående år

* 302 - Legevakt

Interkommunalt samarbeid om legevakt, underbudsjettert foregående år

* 383 - Halmhaugen: Økt tjenestebehov enkelbeboere

Økt tjenestebehov hos flere enkelbrukere, delvis ambulerende tjeneste gitt utenfor bokollektiv. Økt forebyggende innsats med mål om mindre behov fremover. Noe av det økte behovet vil inngå i ordningen for ressurskrevende brukere, og det vil påregnes refusjoner fra staten. Estimert refusjon, usikre tall.

* 384 - Bortfall av refusjoner ressurskrevende

Bortfall av refusjon for en ressurskrevende bruker. Sum er estimert basert på tall fra 2021 og 2022.

* 400 - Hjelpemiddellager

Kostnader hjelpemiddellager underbudsjettert foregående år

*** 400 - VTA-plasser**

Kjøp av VTA-plasser ny vekst, underbudsjettet foregående år

*** 414 - Norsk helsenett**

Endring i pasientjournalloven og forskrift om standarder og nasjonale e-helseløsninger. Utgiftene til e-helse plattformer er overført kommune, drift og forvaltning av helsenettet, nasjonal kjernejournal, e-resept, helsenorge

*** 430 - Husleie NAV**

Husleie kommunal del av lokaler i Sør-Odal i henhold til vertskommuneavtalen. Avdekket at dette ikke har blitt fakturert foregående år.

AP Økt tilskud frivilligsentral

Økt tilskudd frivilligsentral

AP Økt tilskudd leger

Økt tilskudd til leger

Forprosjekt - Samlokalisere heldøgns omsorg

Forprosjekt i 2023 se på muligheter for å få ned kostnader knyttet til pleie og omsorg i kommunen. Vurdere om man kan effektivisere sykehjemsdrift ved samlokalisering. Bedre utnyttelse av kompetanse på tvers, økt kvalitet og forbedre sykepleierdekning. En samlokalisering kan gi stordriftsfordeler og være ressurseffektivt. Dersom det ikke er mulig å redusere utgiftene ved effektivisering må man finne andre strukturgrep, som vurdering av en reduksjon av antall sykehjems plasser. Nord-Odal kommune har i dag høy dekningsgrad av sykehjems plasser når man ser på KOSTRA-sammenligninger. Ved en reduksjon må de øvrige helse- og omsorgstjenestene tilpasses for å kompensere for redusert antall sykehjems plasser. Dette kan gjøres gjennom økt forebyggende og helsefremmende fokus. Tiltak som dagsentertilbud til hjemmeboende personer med demenssykdom er viktig forebyggende og helsefremmende tiltak, hjemmetjeneste med hjemmerehabilitering, omsorgsboliger med heldøgns omsorg. Bredde ut velferdsteknologiske løsninger. Revidere kriterier for tildeling av tjenester, yte tjenester i henhold til lovverket og lovpålagte tjenester. KOSTRA-sammenligningene gir en indikasjon på at Nord-Odal kommune har en liberal tildelingspraksis. Innbyggere skal være trygge på at de fortsatt får nødvendige tjenester. Tiltak kan avhenge av investeringer, omfang av utgifter til f.eks. ombygging estimeres ikke i dette tiltaket. Det estimeres en forventet reduksjon i kostnad, men faktiske forventet effekt avhenger av tiltakene og må beregnes nærmere i et forprosjekt.

Forprosjekt Helse og omsorg – Strukturendring botjenester

Forprosjekt for å se på mulige strukturelle grep innenfor botjenester, se på muligheten for større enheter med samdriftsfordeler. Kartlegge framtidig behov, flere innbyggere med behov for tjenester i årene som kommer spesielt innenfor området rus og psykisk helse. Tiltak kan avhenge av investeringer, omfang av utgifter til f.eks. ombygging estimeres ikke i dette tiltaket. Det estimeres en forventet reduksjon i kostnad, men faktiske forventet effekt avhenger av tiltakene og må beregnes nærmere i et forprosjekt.

Helse og omsorg: Mindre bruk av overtid

Redusere bruken av overtid på alle enheter på helse og omsorg.

Helse og omsorg: Ressurskrevende brukere - økt innslagspunkt

Innslagspunktet i refusjonsordningen for ressurskrevende brukere går opp til 1 526 000 kroner, dette

utgjør en økning på 56 000 kroner. For syv brukere under denne ordningen utgjør dette 340 000 kroner i økte utgifter for kommunen.

312 - NOS 3 etg. Reduksjon av årsverk turnusendring

Ressurs og kostnadseffektive turnuser, oppdatere i henhold til bemanningsplan, reviderte vaktkoder og vaktkodemønster, vil redusere årsverksbehov i turnus. Kan redusere behovet for antall stillinger.

313 - NOS 2 etg. Reduksjon årsverk turnusendring

Ressurs og kostnadseffektive turnuser, oppdatere i henhold til bemanningsplan, reviderte vaktkoder og vaktkodemønster, vil redusere årsverksbehov i turnus med 2,86 årsverk.

314 - Kjøkken - nytt utstyr og økning matvarepris

Økning i matvarepriser, 60 000 kroner. Utstyr kjøkken, 20 000.

314 - Kjøkken - Økning budsjett ferievikar

Underbudsjettet over flere år.

360 - Hjemmetjeneste Mo Reduksjon utgifter fastlønn, endre turnus

Ressurs- og kostnadseffektive turnuser, oppdatere i henhold til bemanningsplan, reviderte vaktkoder og vaktkodemønster, vil redusere årsverksbehov i turnus. Kan redusere årsverksbehov.

360 - Hjemmetjenesten: Leasingavtale el-biler

Hjemmetjenesten har en eldre og utslitt bilpark pr. i dag, det er behov for å skifte ut eksisterende biler. Det skal skiftes ut til el-biler og det er vurdert mest hensiktsmessig at man inngår leasingavtale. Det er behov for å lease 8 biler. Det er estimert en kostnad per måned på 10 000 kroner pr. bil. Det skal innhentes tilbud for eksakt pris. Tiltaket vil medføre reduksjon i kostnad til vedlikehold og reparasjoner av eide bilder.

Det må påberegnes økte strømutfgifter til ladning av bilene. Med et estimert forbruk på 17 Kwh pr. bil ved 8 timers lading så utgjør det kr 12 410 årlig ved kroner 2 pr. Kwh. Utskiftningen av bilene vil skje trinnvis, for 2023 planlegges det utskifting av fire biler, deretter 4 til i 2024. Det må etter første år vurderes om det i 2024 skal leases el-biler eller hybridbiler, basert på erfaringer fra 2023.

381 - Storbråten Reduksjon stilling

Reduksjon av 15 % stilling som har stått vakant over tid

384 - Garvikåsen justering utgiftsbehov lovpålagte tjenester

Tiltaket inneholder ulike justeringer i budsjett.

- Det er gjort justeringer i utgifter til støttekontakt slik at dette gjenspeiler det antall timer som er vedtatt for beboere på Garvikåsen bokollektiv.

- Det er gjort justeringer på utgifter på feriepenger til de ansatte, slik at dette gjenspeiler antall årsverk og lønnsutgifter.

- Det er 5 stk. som skal helsefagarbeider utdanning i kommunen i 2022-2023. Disse vil kunne ha rett til permisjon med lønn iht. permisjonsreglement ved eksamen/fagprøve.

- Erfaringstall de siste årene tilsier et høyere behov for medisinsk forbruksmateriell en budsjettet de siste årene.

- Avdeling begynner å få en del gammelt utstyr som man må påberegne hyppigere service på i årene fremover.

- Det er gjort en justering i sykelønnsrefusjoner. Justering er gjort for å gjenspeile fraværskostnader.

450 - Kommunalt tilskudd frivilligsentral

Anbefaling om å opprettholde tilskuddet for 2023. Det bør sammen med Frivilligsentralen lages en

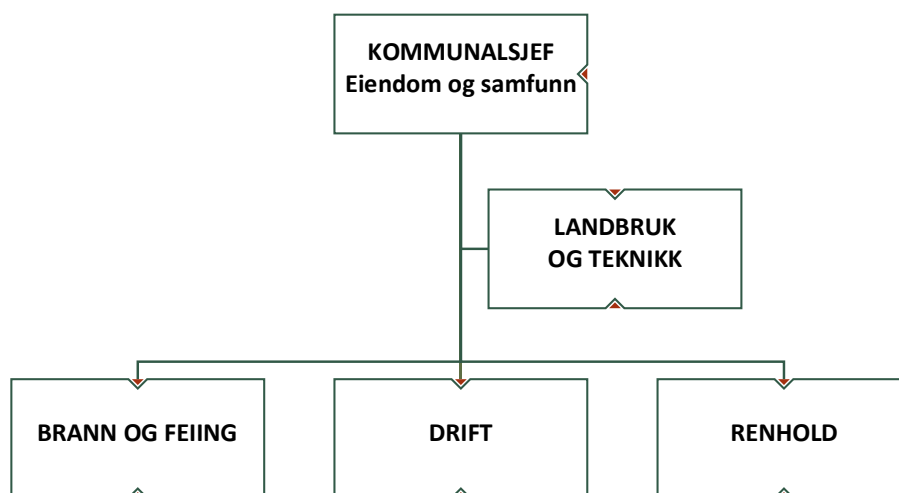

plan for hvilke oppgaver Frivilligsentralen kan ivareta på vegne av kommunen. Per i dag ivaretar de matombringning og koordinering av frivillige i arbeidet med bosetting av flyktninger. Frivilligsentralen er i prosess for å utarbeide flere aktuelle tilbud, etter hvert kan dette innebære mindre behov for tilskudd fra kommunen. For at Frivilligsentralen skal ha rett på statlig tilskudd må de ha minimum 40 % lokale driftsinntekter. Med et tilskudd fra kommunen på 215 000 kroner i 2023 er frivilligsentralen innenfor kriteriene som kvalifiserer til statlig tilskudd.

13.4. Eiendom og samfunn

13.4.1. Ansvar og organisering

Eiendom og samfunn har en aktiv og sentral rolle i arbeidet for positiv samfunnsutvikling i tillegg til ansvaret for den kommunale infrastrukturen som betjener kommunens innbyggere og de byggene der den kommunale tjenesteproduksjonen, og mye av den frivillige aktiviteten, skjer. Det innebærer ansvaret for å ha velfungerende infrastruktur i normal drift og i beredskapssituasjoner. Kommunalområdet har i tillegg ansvar for kommunens brannberedskap og forebyggende brannsikkerhetsarbeid. Videre har enheten ansvar for byggesak, oppmåling, arealplan, landbruk og miljø og sentrumsutvikling.

Enhetens ansatte deltar i flere interkommunale samarbeidsfora, som GIS-samarbeid (kart), nettverk for byggdrifting og byggesak, samt innen næringsutvikling og innbyggerrekruttering. Det er også et utstrakt interkommunalt samarbeid innen landbruksforvaltning, planlegging, klima og miljø. Eiendom og samfunn består av 4 enheter; Brann og feiing, drift, renhold og landbruk og teknikk.

De senere årene har etatens ansvarsområde og omfang av arbeidsoppgaver økt. Det er derfor viktig å prioritere innsatsen, men også avsette tilstrekkelig ressurser til at strategiområdene kan følges opp. En gjennomføring av planlagte tiltak og mål i henhold til samfunnsplanen er avhengig av tilstrekkelig bemanning i Landbruk og teknikk.

13.4.2. KOSTRA-sammenligninger

Indikator	Egen kommune 2019	Egen kommune 2020	Egen kommune 2021	KOSTRA-gruppe 1 2021	Gj. Sn. Innlandet 2021	Landet u / Oslo 2021
-----------	-------------------	-------------------	-------------------	----------------------	------------------------	----------------------

Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	30	29	31	20	25	20
Lønnsutgifter per eid kommunal bolig (kr)	8 287	7 020	2 526	13 852	12 893	10 840
Netto innflytting (ant)	35	48	29	749	1604	22 528
Brutto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (1000 kr)	1 287	1 222	1 381	1 409	1 608	1 403
Antall bygningsbranner (antall)	3	4	4	161	262	2 839
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	76	71	57	84	74	109
Energibruk per kvadratmeter (kWh) formålsbygg	160	146	125	128	150	146
Andel av energibruk - fjernvarme	31	37	46	13	24	11
Energikostnader per kvadratmeter (kr)	147	130	190	128	161	143
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	6	6	7	22	17	19
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	12	12	18	47	35	42
Rekvisisjoner av kart- og oppmålingsaker med saksbehandlingstid over lovpålagt tid (antall)	19	12	20	149	193	1 353
Brutto driftsutgifter til samferdsel per innbygger (kr)	990	884	968	1591	1457	1976
Brutto driftsutgifter i alt til naturforvaltning og friluftsliv (1000 kr)	1 581	1 595	1 095	71 464	74 241	1 276 172
Rekreasjons- og friluftslivsområder tilrettelagt for universell utforming (antall)	4	5	5	143	167	1 612
Dyrka og dyrkbar jord omdisponert til andre formål enn landbruk (dekar)	6,1	119,5	2,2	515,2	2166,4	7 491

Kommunalt disponerte boliger

Tabellen viser at vi har et forholdsvis høyt antall kommunale boliger, uten at dette reflekteres i lønnskostnadene. Det er et mål å selge kommunale boliger som er kjøpt for å stimulere boligmarkedet og ikke for boligsosiale formål.

Innflytting

Tabellen viser at vi har hatt netto innflytting i alle de tre siste årene. Dette er positivt, men dette oppveies av at det fødes for få barn. Ved inngangen til 2022 var innbyggertallet 5 016, 8 innbyggere færre enn ved inngangen til 2019.

Brann og feiing

Tabellen viser at brutto driftsutgifter til brannforebygging og beredskap (funksjon 338 og 339), er lavere enn sammenligningsgruppene. Samtidig oppleves beredskapen som god og det drives et godt forebyggende arbeid.

Vedlikehold

Det er bekymringsfullt at kommunen avsetter lite til vedlikehold av kommunale bygninger. Beløpet i 2021 er under halvparten av hva som er anbefalt å benytte til vedlikehold.

Renhold

Tabellen viser at kostnadene til renhold har økt betydelig i 2021, uten at antall ansatte har økt. Det har antagelig sammenheng med økt bruk av vikarer og ekstra renhold under pandemien. Det kan ha også ha sammenheng med hvilke fordelingsnøkkel som brukes for fordeling av kostnadene mellom formålsbygg og andre bygg.

Energi

Vi ser av tabellen at fokuset på energiøkonomisering over flere år gir resultater med et lavere strømforbruk enn sammenligningsgruppene. Det fremgår også at vi har en høyere andel av fjernvarme. Dette gir seg utslag i at vi har høyere enn energikostnader enn sammenligningsgruppene, selv om forbruket er lavere.

Saksbehandling

I tråd med målsettingene har kommunen klart å holde saksbehandlingstiden nede. Vi ser imidlertid at vi har et etterslep på kart- og oppmålingsaker. Det er derfor gjort ekstra tiltak i år for å få ned saksbehandlingstiden også på denne type saker.

Samferdsel

Tabellen viser at kommunen har lavere kostnader til samferdsel, dvs vegvedlikehold, enn sammenligningsgruppene. Dette har antagelig sammenheng med tidligere vedtak om nedklassifisering av kommunale veier.

Natur og friluftsliv

Kommunens kostnader til natur- og friluftsliv er lave. Mye av tilrettelegging skjer i regi av frivilligheten.

Jordvern

Det omdisponeres stadig dyrka mark, men omfanget er redusert.

13.3.2. KOSTRA-sammenligninger

Indikator	Egen kommu ne 2019	Egen kommu ne 2020	Egen kommu ne 2021	Kostragruppe 1 2021	Gj. Sn. Innland et 2021	Landet u / Oslo 2021
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon 253	10,60 %	12,50 %	11,70 %	9,70 %	10,40 %	10,90 %
Utgifter pr beboerdøgn i institusjon 253	3 522	3 505	3 966	4 459	4 397	4 437

Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere 254	62	69	61	52	55	42
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie 254	5,7	5,6	5,4	4,5	4,4	5,1
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (234) Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer 234	1 021	744	826	1 109	1 336	1 191
Avtalte årsverk i helsestasjons – og skolehelsetjeneste per 10 000 innbyggere 0 – 20 år (årsverk)	53,7	55,5	80,5	57,2	58,1	50,5
Årsverk pr bruker av omsorgstjenester	0,49	0,46	0,53	0,5	0,56	0,58

Tabellen viser en høyere andel innbyggere over 80 år som er beboere på institusjon enn Nord-Odal enn sammenlignbare kommuner og landet for øvrig. Indikatoren gir et bilde av hvor mange i målgruppen som mottar tjenester, og kan brukes som indikasjon på dekningsgraden. Dette indikerer høy dekningsgrad av sykehjemsplasser i Nord-Odal. Sett opp mot en dreining av tjenesten og at flere skal bo lengere hjemme, bør gjøres en vurdering av behovet for antall sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsplasser i kommunen. Utgifter pr beboerdøgn i institusjon er lave sammenlignet med KOSTRA-gruppe 1, utdanningsnivå, ansiennitet, bistandsbehov og bemanning er faktorer som påvirker utgiften. Andelen brukerrettet årsverk i omsorgstjenesten med helseutdanning er lav i kommunen.

Nord-Odal kommune har lave driftsutgifter per innbygger til Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer i henhold til KOSTRA. Matombringning og trygghetsalarm har ikke blitt ført på denne funksjonen og gir derfor lavere utgifter enn det som er reelt. I tillegg mangler kommunen et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens.

KOSTRA-sammenligningen viser at Nord-Odal kommune har en høyere andel av befolkningen som er mottakere av hjemmetjeneste, og det tildeles gjennomsnittlig høyere antall timer i uken enn i sammenlignbare kommuner. Årsaken kan være en høy andel eldre innbyggere, og innbyggere som er ressurskrevende med høyt bistandsbehov. Men det kan også være en indikasjon på en for liberal tildelingspraksis og at man tildeler tjenester til for mange. Årsaksforholdene må analyseres nærmere. Søknad og vedtak på hese- og omsorgstjenester ble i mai 2021 blitt flyttet til tildelingsenheten. Enheten skal sikre tildeling på riktig tjenestenivå, utmåle omfang av tjenester og sikre likeverdig praksis i henhold til gjeldende forskrifter og lovkrav.

Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjeneste per 10 000 innbyggere 0-20 år viser en økning fra 2020 til 2021. Årsaken til dette er ansatte som har arbeidet med Covid-19 relaterte tiltak som vaksinerings, testing og smittesporing har blitt utgiftsført på dette ansvaret. Det har ikke vært en reel økning i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

13.4.3. Prioriteringer og økonomi

Kommunalområdets ramme er vesentlig redusert de siste årene, samtidig som priser på vedlikeholdstjenester og – varer har økt. Dette er bekymringsfullt med tanke på å vedlikeholde kommunens eiendomsverdi.

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto ramme	26 648	25 247	23 801	22 772	21 372	21 217

13.4.4. Driftstiltak

Valgte driftstiltak (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	
600 Revidering av kommuneplanens arealdel	0	850	100	0	
600 Stillingsvakanser	-417	0	0	0	
605 Indeksregulering pris refusjon fjernvarme Sandbo 2022	-19	-19	-19	-19	
605 Indeksøkning husleie kommunale boliger 2022	-1 580	-1 580	-1 580	-1 580	
620 Vaktgodtgjøring fallvilt	58	58	58	58	
650 Miljøfyrtårn - Energimerking	50	125	175	0	
650 Fjernvarme middels prognose	779	0	0	0	
650 Nedklassifisering til privat veg Prærievegen	0	-225	-225	-225	
650 NOS utskifting av personløftere 2023/2024/2025/2026	36	36	36	36	
650 Renhold av ventilasjonsanlegg NOS 2023	100	0	0	0	
650 Renhold av ventilasjonsanlegg Solheim 2023	70	0	0	0	
650 Solheim sykehjem ny brannvarslingssentral 2023	80	0	0	0	
650 Thorvald Meiers Minde teglfasade 2023	80	0	0	0	
650 Utvendig malingsvedlikehold 2023/2024/2025/2026	190	400	120	260	
670 Økte tømmerpriser	-625	-625	-625	-625	
680 Opplæring brannmannskap	167	93	0	0	
680 Samfinansiering regionalt for øvelseanlegg for brann	25	25	0	0	
680 Utrykningstøy	36	36	36	36	
680 Økning i innbyggerbetalingen for 110-tjenesten	89	0	0	0	
680/650 Omlegging gebyr automatisk brannvarsling	-108	-108	-108	-108	

600 - Revidering av kommuneplanens arealdel

jf. vedtatt planstrategi skal arbeidet med revidering skje i 2024 og planen vedtas, trykkes og markedsføres i 2025

600 - Stillingsvakanser

Holde 2 hele stillinger vakant i 3 måneder

605 - Indeksregulering pris refusjon fjernvarme Sandbo 2022 – budsjetteffekt

Refusjonssatsen indeksreguleres i november med 6,5%. Tiltaket viser virkningen av dette for neste år.

605 - Indeksøkning husleie kommunale boliger 2022

Effekt av indeksøkning i år, på 6,5 %. Gjennomføres november 2022.

620 - Vaktgodtgjøring fallvilt

Vaktgodtgjørelse for fallviltmannskapet. De har døgnvakt året rundt, noe som må godtgjøres. En lovpålagt kommunal oppgave.

650 - Miljøfyrtårn – Energimerking

Som en del av sertifisering som Miljøfyrtårn må kommunen gjennomføre plan for energimerking av kommunens bygninger. Energimerking er et lovkrav innført i 2010, og kommunen har dermed et vesentlig avvik ettersom det kun er noen få bygninger som er energimerket. Energimerket består av

en energikarakter og en oppvarmingskarakter. Målet er å øke bevisstheten om energibruk, ulike oppvarmingsløsninger og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen mer energieffektiv. I 2022 ble kommunehuset energimerket.

650 - Fjernvarme middels prognose

Tiltaket går på middels prognose Fjernvarmepris. Priser i fjernvarmeavtalen reguleres etter Strømprisen. Årlig forbruk har vi rimelig god kontroll på ved å ukentlig analysere, feil søke og rette forbruksmønster. Kraftpriser er mer variabelt og vanskelig å budsjettere. Det er i budsjett 2023 lagt inn ett forventet totaltårsforbruk fjernvarme på 2 595 000 Kwh i den kommunale bygningsmassen til en snittpris gjennom året på kr 0,70 pr. Kwh. For å ta høyde for en snittpris på kr 1 kr pr. Kwh bør det budsjetteres med kr 2 595 000.

650 - Nedklassifisering til privat veg Prærievegen

Prærievegen er en kommunal grusveg i Knapper. Denne foreslås nedklassifisert til privat veg. NO- Kommune bruker kr 125 000 årlig på drift og vedlikehold pr. km veg. Med det som utgangspunkt kan man spare årlig kr 225 000 ved å legge ned denne 1,8 km lange strekningen. Vegen har de siste årene fått bra vedlikehold med steinsetting og rens av grøfter + utskifting av trommer. Det er derfor ett gunstig tidspunkt å overføre vegen til andre uten at det kommer krav om oppgraderinger før evt. overtakelse. Det er lagt inn besparelse fra 2024 slik at man får på plass det formelle rundt nedklassifisering i løpet av 2023.

650 - NOS utskifting av personløftere 2023/2024/2025/2026

Behov for utskifting av personløftere. 18 år gamle personløftere som man sliter med deiletilgang på. Nord- Odal Sykehjem er helt avhengig av at disse virker for å unngå tunge løft. Drift tar demontering/monteringskostnad (6000 pr punkt) NOS tar materialkostnad. (10000 pr. punkt - eget investeringsprosjekt). Gradvis utskifting over 4 år. Drift sin års sum er kr 36 000 eks. mva.

650 - Renhold av ventilasjonsanlegg NOS 2023

Etter 18 års drift ved sykehjemmet er det mye begroing i ventilasjonskanal og komponenter (følere, spjeld, utkast og avtrekksventiler). Det er foretatt inspeksjon av kanalnettet våren 2022 og det anbefales rengjøring for å sikre godt innneklima, god økonomisk drift av anlegget og at branntekniske komponenter (følere og brannspjeld) fungerer slik de skal (varsler og hindrer spredning) ved en eventuell brann.

650 - Renhold av ventilasjonsanlegg Solheim 2023

Etter 22 års drift ved Solheim sykehjem er det mye begroing i ventilasjonskanal og komponenter (følere, spjeld, utkast og avtrekksventiler). Det er foretatt inspeksjon av kanalnettet våren 2022 og det anbefales rengjøring for å sikre godt innneklima, god økonomisk drift av anlegget og at branntekniske komponenter (følere og brannspjeld) fungerer slik de skal (varsler og hindrer spredning) ved en eventuell brann.

650 - Solheim sykehjem ny brannvarslingsentral 2023

Det er ved årskontroll mars 2022 rapportert at brannsentral ved Solheim sykehjem er av eldre type og at det er behov for utskifting av denne. Det vil ved eventuelle feil på komponenter i brannvarslingsanlegget være begrenset tilgang på deler for å få anlegget i drift igjen. Det er da en risiko for en lengre periode uten fungerende brannvarslingsanlegg ved Solheim sykehjem.

650 - Thorvald Meiers Minde teglfasade 2023

For 10 år siden ble det avdekket en større sprekkdannelse i en del av teglvegg på Thorvald Meiers Minde. Denne ble revet og det ble bygget opp ny igjen. Sprekkdannelsen kom av at binderne (jern som holder innervegg og yttervegg sammen) i denne veggen var dårlig grunnet vanninntrengning

over tid. Beløp er til bistand fra eksterne konsulenter med ekspertise på denne type konstruksjoner. Vi får da en rapport på tilstand, med eventuelle anbefalinger. Det vil danne grunnlag for eventuelle videre drifts eller investeringstiltak på resterende del av fasaden.

650 - Utvendig malingsvedlikehold 2023/2024/2025/2026

Vi var på god tur med utvendig maling av den kommunale bygningsmassen, men i 2019, 2021 og 2022 ble det ikke vedtatt noen utvendig malingstiltak. Mo barnehage, Mosebo og Småbruket bokollektiv er ikke malt på 12 - 14 år. I tillegg står Milepelen for tur i 2026. Via Odalstunet er det også meldt inn kritisk behov for utvendig maling av Skolemuseum Sigurd Hoel. Dette er derfor, sammen med Mo barnehage lagt inn i 2023. Mosebo i 2024, Småbruket bokollektiv i 2025 og Milepelen er vurdert til å kunne vente til 2026.

670 - Økte tømmerpriser

I konsekvensjustert budsjett ligger følgende forutsetning: Hogst 12 500 kubikk, snittpris kr 450.

Dette tiltaket innebærer samme hogstmengde, men snittpris tømmer på kr. 500. Dette er ikke urealistisk slik prisene ligger i dag. Det advares mot å øke ytterligere ettersom driftskostnadene også øker når prisene øker.

680 - Opplæring brannmannskap

Et lederkurs 18000+40.000 i lønnsutg.

To grunnkurs 42000+ 80000 i lønnsutg

To blålysførerkort 50000+20000 i lønnsutg

I henhold til kursplan.

680 - Samfinansiering regionalt for øvelsesanlegg for brannvesenet

Delta i opprustningen av øvelsesanlegget på Sæther mot å benytte dette til rimelige og gode øvelser.

680 - Utrykningstøy

Starter utskiftning/oppgradering av utrykningstøyet. To sett i året.

680 - Økning i innbyggerbetalingen for 110-tjenesten

Utskiftning av datautstyr og programmer fører til økning i utgifter hos eierkommunene. Vi er bedt om å budsjettere med 100,- pr innbygger, i dag er kostnaden kr ca 85. Utfyllende skriv til kommunedirektør kommer fra vertskommunen. Midlertidig økning.

680/650 - Omlegging gebyr automatisk brannvarsling

Se K-sak Priser og gebyrer 2023. Tiltaket innebærer å bruke samme avtaler, gebyrstruktur og priser som øvrige kommuner tilknyttet alarmsentralen. Det innebærer også at kommunens bygninger omfattes av ordningen. Dette er det tatt høyde for i tiltaket.

14. FINANS

14.1. Ansvar og organisering

Rammeområdet omfatter skatt på inntekt/formue, eiendomsskatt, rammeoverføringer, statstilskudd, pensjonskostnader, utbytte/eieruttak, interne finansieringstransaksjoner samt renter og avdrag. Det er avsatt en pott til forventet lønnsoppgjør her. Denne skal fordeles til den enkelte enhet etter at lønnsoppjøret er ferdig.

14.2. Prioriteringer og økonomi

Tall i hele 1000 kr.	Regnskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto ramme	-329 634	-314 765	-317 262	-310 205	-306 964	-305 706

14.3. Driftstiltak

Valgte driftstiltak (tall i hele 1000 kr)	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	
* 850 Budsjett gjelder Husbankens ordninger 2023	-30	-30	-30	-30	
Avsette Produksjonsavgiften	2 200	10 600	10 600	10 600	
Kommunestyrets saldering av budsjett	-3 616	-5 095	-3 354	-4 254	
Produksjonsavgift Vindkraft 2øre	-2 200	-10 600	-10 600	-10 600	
Redusert egenkapitalinnskudd	-180	-120	-60	0	
Statsbudsjett 2023	-13 245	-5 724	-5 067	-3 230	
810 Skjønnsmidler til omstilling	0	0	0	0	

* 850 - Budsjett gjelder Husbankens ordninger 2023

Mottatt budsjett for 2023 legges inn som tiltak for å synliggjøre endringen mot budsjett 2022.

Avsette Produksjonsavgiften

Ved å avsette produksjonsavgiften styrkes kommunens økonomiske handlingsrom og vedtatte måltall kan nåes raskere

Kommunestyrets saldering av budsjettet

Saldering av kommunestyrets budsjett vedtak

Produksjonsavgift Vindkraft 2øre

Det er vedtatt 1 øre per kWh i produksjonsavgift fra sommeren 2022. I statsbudsjettet er forslaget å øke denne til 2 øre per kWh. Inntektene håndteres som en etterskuddsskatt, dvs at produksjonsavgiften basert på 2022 blir utbetalt i 2023 osv.

Redusert egenkapitalinnskudd

Lavere egenkapital innskudd KLP

Statsbudsjett 2023

Iht. prok2204 av 10102022 fra KS

810 - Skjønnsmidler til omstilling

I rammetilskuddet ligger det 2 millioner kr til omstilling. Skjønnsmidler som gis til kommuner i ROBEK

og andre kommuner i økonomisk ubalanse, skal alltid knyttes opp til en tiltaksplan for å komme i økonomisk balanse. Når kommuner med begrenset økonomisk handlingsrom blir prioritert i statsforvalterens tildeling, innebærer dette en forventning om at disse midlene brukes til å gjennomføre nødvendig omstilling. Skjønnsmidlene skal ikke gå til å opprettholde et utgiftsnivå høyere enn det som inntektsrammene kan dekke fremover.

15. INTERKOMMUNALE SAMARBEID

15.1. Vertskommunesamarbeid

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
Odal økonomikontor	Nord-Odal (V) og Sør-Odal.	Kommunedirektør
Jordmør	Nord-Odal (V) og Sør-Odal.	Kommunalsjef HO
Kulturskolen i Odalen	Nord-Odal (V) og Sør-Odal.	Kommunalsjef OK
Odal PPT	Sør-Odal (V) og Nord-Odal.	Kommunalsjef OK
Odal barnevernstjeneste	Sør-Odal (V) og Nord-Odal.	Kommunalsjef OK
NAV Odal	Sør-Odal (V), Nord-Odal og NAV Stat.	Kommunalsjef HO
Personvernombud	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue og Åsnes	Leder HR, stab og service
Regional rådgiver helseledernetverket	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog og (Grue).	Kommunalsjef HO
Samhandlingskoordinator	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog og Grue.	Kommunalsjef HO
Samfunnsmedisinsk senter	Kongsvinger (V), Nord-Odal og Sør-Odal	Kommunalsjef HO
Krisesenter	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue og Åsnes.	Kommunalsjef HO
Hedmark IKT Vil bli til Indigo IKS i 2023. Vurderer også opptak av nye kommuner i 2023.	Hamar (V), Løten, Stange, Nord-Odal, Sør-Odal, Kongsvinger og Grue.	Kommunedirektør
Kongsvingerregionen barnevernvakt	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes og Våler.	Kommunalsjef OK
110-sentralen	Elverum (V). 46 kommuner deltar i samarbeidet.	Kommunalsjef ES
Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning	Lørenskog (V). 20 kommuner deltar i samarbeidet.	Kommunalsjef ES
Glåmdal interkommunale legevakt	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog og Grue.	Kommunalsjef HO
Veterinærvakt i Kongsvinger	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal og Eidskog.	Kommunalsjef HO
Regional innkjøpsordning i Kongsvingerregionen (RIIK)	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue og Åsnes.	Leder HR, stab og service
Teater i Glåmdalen	Kongsvinger (V), Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Grue og Åsnes.	Kommunalsjef OK
IKA Opplandene	Oppland fylkesarkiv (V). 41 deltakende kommuner	Leder HR, stab og service

15.2. Interkommunale selskap (IKS)

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
GIVAS Glåmdal interkommunale vann- og avløpsselskap IKS	Nord-Odal, Sør-Odal, Kongsvinger og Eidskog.	Kommunalsjef ES
GIR Glåmdal interkommunale renovasjon IKS	Nord-Odal, Sør-Odal, Kongsvinger og Eidskog.	Kommunalsjef ES
GIV Glåmdal interkommunale voksenopplæring IKS	Nord-Odal, Sør-Odal, Kongsvinger, Eidskog, Grue og Innlandet fylkeskommune	Kommunalsjef OK
Revisjon Øst IKS	16 medlemmer.	Leder HR, stab og service
Konsek Øst IKS	Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes	Leder HR, stab og service

15.3. Aksjeselskap

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
Klosser Innovasjon AS	Nord-Odal har en eierandel på 0,03%. Mer enn 30 eiere.	Kommunalsjef ES
Visit Kongsvingerregionen	Nord-Odals eierandel er 10,57%, Andre eiere er Kongsvinger, Eidskog, Grue og Åsnes.	Kommunalsjef ES
Ny Vekst og Kompetanse AS	Kongsvinger, Grue og Nord-Odal. Eies via kommunens holdingselskap, Odal vekst og kompetanse AS.	Kommunedirektør
Eidsiva Energi AS	Nord-Odals eierandel er 0,342%.	Kommunedirektør
Hedmark Kunnskapsark AS	Nord-Odals eierandel er 0,17%.	Kommunedirektør

15.4. Stiftelse

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
Høgskolestiftelsen i Kongsvinger	Nord-Odal var en av flere medstiftere av organisasjonen ved oppstart.	Leder HR, stab og service

15.5. Interkommunale politiske råd

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
Kongsvingerregionen interkommunale politiske råd	Kongsvinger, Eidskog, Nord-Odal, Sør-Odal, Åsnes og Grue	Kommunedirektør

15.6. Samvirke

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
Juptjenn vannverk SA	Nord-Odals eierandel er 3,45%	Kommunalsjef ES

15.7. Andre typer samarbeid

NAVN	DELTAKERE	ANSVARLIG
ARKO	10 medlemskommuner	Kommunedirektør
Samarbeidsalliansen i Osloregionen		Kommunalsjef ES
Odalsportalen		Kommunalsjef OK
Anno museum		Kommunalsjef OK
Sand Sentrumsforening		Kommunalsjef ES
Solør-Odal forsøksring		Kommunalsjef ES
Odal flomsikringslag		Kommunalsjef ES
Musikkordningen i Hedmark		Kommunalsjef OK
Geoforum		Kommunalsjef ES
Skogselskapet i Hedmark		Kommunalsjef ES

